

แนวทางการเตรียมพร้อมกองบินตำรวจเพื่อสนับสนุน
การบรรเทาสาธารณภัย

โดย

พลตำรวจตรี กำพล กุศลสถาพร
ผู้บังคับการกองบินตำรวจ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 62
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2562 - 2563

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสาร
วิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “แนวทางการเตรียมพร้อมกองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย”
ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์ ของ พลตำรวจตรี กำพล ภูศลสถาพร เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 62 ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2562 – 2563

พลโท

(พิสิทธิ์ ปฐมเอม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการเตรียมพร้อมกองบินตำรวจเพื่อสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย
ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์
ผู้วิจัย พลตำรวจตรีกำพล กุศลสถาพร **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** 62

การจัดการภัยพิบัติและสาธารณภัยของประเทศ ปัจจุบันมีพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นกฎหมายหลักและแผนในการดำเนินการ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติสามารถตอบสนองต่อการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติขึ้นเพื่อกำหนดให้มีแนวทางการปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้รู้ถึงกระบวนการเตรียมความพร้อมกำลังของกองบินตำรวจที่ผ่านมา ทำให้เกิดผลในทางลบอย่างมากต่อความมั่นคงของประเทศ ทั้งในด้านภัยพิบัติคุณภาพชีวิตของผู้ประสบภัย ระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศ ซึ่งการจัดการและบรรเทาสาธารณภัยนั้น การเตรียมการและการป้องกันเป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการตั้งแต่ในภาวะปกติ โดยพบว่า มีปัญหาหลักอยู่ 3 ประเด็น คือ ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ปัญหาด้านความพร้อมของกำลังพล อาศัยยาน และเครื่องมือ และปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความชำนาญ จึงเกินเป็นขอเสนอแนะ ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เช่น มีการพิจารณาปรับปรุง/แก้ไขระเบียบต่างๆ หรือจัดตั้งหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ
2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ เช่น จัดให้มีการฝึกซ้อมการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS) และการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาสาธารณภัย(HA/DR) ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและอาสาสมัครพลเรือนอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม รับมือกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถคาดการณ์ได้

Abstract

Title The Guidelines For The Forthcoming Police Division The Public Disaster
Field Strategy
Name Pol.Maj.Gen. Kumpol Kusolsathaporn **Program** NDC **Year** 62

There are the Disaster Prevention and Mitigation Act, B.E. 2550 (2007) and the National Disaster Prevention and Mitigation Plan, B.E. 2558(2015) which are the main law and plan of action regarding disaster Management in Thailand in present day. In order to perform duties on the part of the Royal Thai Police to be able to respond to disaster management in Thailand effectively, the Royal Thai Police has prepared a disaster prevention and mitigation plan of the Royal Thai Police to establish various operational guidelines in order to handle the most efficient operation. This is implemented by qualitative research through the analysis of the content of relevant documents and experts. The results of this research have enabled us to understand the process of preparing the personnel of the Royal Thai Air Force in the past which have demonstrated to cause a very negative effect on the national security both in terms of the destructive result of the disaster, the life of victims, the economic system and country's development. Therefore, in disaster management and mitigation plans, preparation and prevention were two crucial elements which should be carried out during normal phrases.

Three main problems were found: management problems, the availability of personnel, aircraft and equipment, as well as the lack of knowledge and expertise of the staff. Consequently, these are the following suggestions which should be implemented:

1. Provide policy recommendation such as the consideration to update or fix certain regulations, and establish the central government to take action on the prevention and mitigation of the public disaster

2. Provide training recommendations such as the practice of victim searching and rescuing by using the Incident Command System (ICS) and Humanitarian Assistance and Disaster Relief (HA/DR) on an ongoing basis with government agencies and civilian volunteers in order to prepare for unpredictable disasters.

คำนำ

ภัยพิบัติและสาธารณภัยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและจากกระทำของมนุษย์ เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงและระบบเศรษฐกิจของประเทศ ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยใช้กำลังและยุทธวิธีของกองบินตำรวจในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติ ได้พบปัญหาในการดำเนินการโดยเฉพาะการเตรียมพร้อมในการระดมสรรพกำลัง ทั้งในเรื่องของแผนการปฏิบัติ หน่วยงานที่รับผิดชอบ การบูรณาการของหน่วยต่าง ๆ ที่ปฏิบัติร่วมกัน งบประมาณ และการรับรู้ของประชาชน จึงสนใจที่จะหาแนวทางการแก้ไขเพื่อให้การจัดการภัยพิบัติและสาธารณภัยทางอากาศมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากเกิดภัยพิบัติร้ายแรง จะต้องมีการส่งกำลังเข้าไปแก้ไขปัญหา ร่วมกัน ซึ่งจะต้องมีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นกรอบเดียวกัน ทำให้คิดว่าหากมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ได้ ประเทศไทยก็น่าจะมีศักยภาพเพียงพอสามารถจัดการภัยพิบัติของประเทศได้ จึงศึกษาและทำการวิจัยเรื่องนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาจะสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นปัญหาสำคัญในการเตรียมความพร้อมสรรพกำลังของกองบินตำรวจและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อช่วยในการพัฒนาประเทศไทยต่อไป

พลตำรวจตรี

(กำพล กุศลสถาพร)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่น 62

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
วิธีดำเนินการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
คำจำกัดความ	4
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	8
นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕58 - ๒๕64	12
พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐	14
แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘	16
ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System: ICS)	22
ทฤษฎีการบูรณาการ (Integrative Theory)	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
สรุปกรอบแนวคิดของการวิจัย	32

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 การดำเนินงานเตรียมความพร้อมในการสนับสนุนการ	
 บรรเทาสาธารณภัย สภาพปัญหา และผลกระทบ	34
ประวัติ กองบินตำรวจ	34
วิสัยทัศน์ กองบินตำรวจ	35
พันธกิจ กองบินตำรวจ	36
หน่วยบิน และ อากาศยาน กองบินตำรวจ	36
การสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย กองบินตำรวจ	36
การดำเนินการสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยที่ผ่านมา	39
ปัญหาและข้อขัดข้องของการดำเนินการที่ผ่านมา	42
สรุป	42
บทที่ ๔ วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อม	
 กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย	43
วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินการเตรียมความพร้อม	
กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย	43
แนวทางการแก้ปัญหาการในการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ	
เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย	47
สรุป	48
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	49
สรุป	49
ข้อเสนอแนะ	50
บรรณานุกรม	52
ภาคผนวก	55
ประวัติย่อผู้วิจัย	57

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่	
2-1 แผนผังความเชื่อมโยงการปฏิบัติร่วมกับหน่วยต่างๆ	18
2-2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ประกอบแผนการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	22
2-3 การจัดองค์กรระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS)	25
3-1 การจัดเฉพาะกิจ ศปก.บ.ตร.สน.	38

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทยเป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 ที่กำหนดให้มีการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับชาติจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงแผนแม่บทสาธารณภัย และแผนปฏิบัติการเผชิญเหตุต่างๆ ซึ่งเป็นการจัดการที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายระดับโลก ภายใต้บริบท การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management) ที่มีแนวคิดการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) และการฟื้นฟูให้มีสภาพดีกว่าเดิม (Built Back Better)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 เพื่อให้ทุกหน่วยงานใช้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 เป็นแผนแม่บท (Master Plan) ในการจัดการสาธารณภัยของประเทศไทย โดยใช้เป็นกรอบและทิศทางในการปฏิบัติการด้านสาธารณภัยให้แก่ประเทศไทย

ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติสามารถตอบสนองต่อการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานต่างๆในการบริหารจัดการสาธารณภัย เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จัดระบบจราจรในพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่ใกล้เคียง ควบคุมและบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางอาญา จัดชุดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญพิเศษสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ชุดกู้ภัย ชุดสุนัขค้นหา ชุดเก็บกู้ และทำลายวัตถุระเบิด ปฏิบัติหน้าที่ด้านการพิสูจน์สถานที่เกิดเหตุ การชันสูตรพลิกศพ การตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล การจัดการศพ

การติดตามผู้สูญหายและการส่งกลับ สนับสนุนกำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ และยานพาหนะ แก่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่

กองบินตำรวจเป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านการบินของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่ สนับสนุนอากาศยานในการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการกิจ สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพื้นที่ ทั้งนี้การปฏิบัติการบินจะต้องเป็นไปตาม กฎหมาย ระเบียบ และกฎการบินสากล ภารกิจกองบินตำรวจตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มอบหมายให้กองบินตำรวจเป็นหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติ โดยการจัด อากาศยาน พร้อมเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการช่วยเหลือกู้ภัยตามความเหมาะสมให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย, นำชุดแพทย์ของโรงพยาบาลตำรวจพร้อมยาและเวชภัณฑ์ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย, ลำเลียงสิ่งของพระราชทาน เครื่องอุปโภคบริโภคที่จัดซื้อหรือได้รับบริจาค จากแหล่งรวบรวมไปส่งลงใน พื้นที่ประสบภัย, นำผู้บังคับบัญชาพร้อมคณะตรวจสถานการณ์สาธารณภัยเพื่อวางแผนช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย, จัดทำแผนงาน โครงการ ด้านงบประมาณ ที่เกี่ยวข้องในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ของหน่วยงาน เสนอต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อการเตรียมความพร้อมและในการดำรงขีด ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติให้กับ หน่วยต่าง ๆ เมื่อได้รับการร้องขอ และสนับสนุนการปฏิบัติให้กับกองบัญชาการตำรวจนครบาล ในการ ปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานครหรือแผนปฏิบัติการเผชิญเหตุ สาธารณภัยในระดับพื้นที่

จากแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ กองบินตำรวจมีความจำเป็นที่จะต้อง เตรียมพร้อมในทรัพยากรด้านต่างๆ เช่น สรรพกำลัง ยานพาหนะ เครื่องมือ เป็นต้น ทรัพยากรด้าน สรรพกำลัง ถือเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้จากแผนการบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ ดำเนินการไปอย่าง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น งานวิจัยฉบับผู้วิจัยจะทำการศึกษาการเตรียมพร้อมมรดกสรรพกำลังของกองบิน ตำรวจ และเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพสรรพกำลังของกองบินตำรวจเพื่อสนับสนุนการบรรเทา สาธารณภัยให้ดำเนินการไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมสรรพกำลังของกองบิน ตำรวจที่ผ่านมา
2. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพสรรพกำลังของกองบินตำรวจ ในการเตรียมความพร้อมของกองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ งานวิจัยนี้ ศึกษาวิจัยเฉพาะการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยทางอากาศในประเทศไทยเท่านั้น

2. ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการเตรียมความพร้อมกองบินตำรวจเพื่อสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย ประกอบด้วย

- 2.1 ฝ่ายอำนวยการ
- 2.2 ฝ่ายปฏิบัติการ
- 2.3 ฝ่ายสื่อสารและเฝ้าฟัง

3. ขอบเขตเนื้อหา ศึกษาเฉพาะการเตรียมความพร้อมสรรพกำลังของกองบินตำรวจในการสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองบินตำรวจเท่านั้น

4. ขอบเขตเวลา ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย มีระยะเวลา 8 เดือน เริ่มตั้งแต่ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2562 ถึง เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย เป็นวิธีการวิจัยแบบกรณีศึกษา, วิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง และ ใช้วิธีสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการระดมสรรพกำลังของกองบินตำรวจ จำนวน 5 คน

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาจากข้อมูลเอกสารทางราชการได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ เอกสารทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ รายงาน และสื่อต่างๆที่มีความน่าเชื่อถือ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลัก โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบด้วยการตีความ ซึ่งมีรายละเอียดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ พร้อมกับอธิบายข้อมูลในเชิงพรรณนาความ เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึง วิธีการ ปัญหาอุปสรรคในการระดมสรรพกำลังทางอากาศของกองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย
2. ทำให้ทราบถึงแนวทางการระดมสรรพกำลังทางอากาศของกองบินตำรวจเพื่อสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบรรเทาสาธารณภัยทางอากาศต่อไป

คำจำกัดความ

สาธารณภัย	หมายถึง	อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์โรคระบาดสัตว์โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุหรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชนหรือความเสียหายแก่ทรัพย์สิน
-----------	---------	--

การระดมสรรพกำลัง	หมายถึง	<p>ของประชาชนหรือ ของรัฐ ทางอากาศ และการก่อ วินาศกรรมด้วยและให้หมายความรวมถึงภัย การกระทำเพื่อเตรียมทำสงครามหรือเผชิญภาวะ ฉุกเฉินอื่น ๆ โดยการรวบรวมและจัดระเบียบต่อ ทรัพยากรของชาติ ซึ่งได้แก่ กำลังคน สิ่งของ การ บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ</p>
อาฟเตอร์ช็อก	หมายถึง	<p>เป็นแผ่นดินไหวขนาดเล็กที่เกิดขึ้นหลังจาก แผ่นดินไหวขนาดใหญ่ที่มีก่อนหน้า ในพื้นที่เดียวกับ พื้นที่ไหวหลัก หากแผ่นดินไหวตามมีความรุนแรง กว่าการไหวหลัก แผ่นดินไหวตามจะได้รับการระบุว่าเป็นการไหวหลัก</p>
ยุทธศาสตร์	หมายถึง	<p>กระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างเครื่องมือหรือวิธีการ และวัตถุประสงค์ โดย Ends คือ วัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายที่กำหนด Means คือทรัพยากร หรือ เครื่องมือที่มีอยู่เพื่อนำไปใช้ในการให้บรรลุต่อ วัตถุประสงค์ และ Ways คือแนวความคิดหรือ วิธีการที่กำหนดขึ้นมา สำหรับการประยุกต์ใช้ร่วมกับ ทรัพยากรเพื่อการบรรลุเป้าหมาย</p>
ภัยพิบัติ	หมายถึง	<p>สาธารณภัย อันได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง ภาวะฝนแล้งฝนทิ้งช่วง ภัยจากลูกเห็บ ภัย อันเกิดจากไฟป่า ภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของ ของแมลงหรือศัตรูพืชทุกชนิด อากาศหนาวจัด ผิดปกติ ภัยสงคราม และภัยอันเนื่องมาจากการ กระทำของผู้ก่อการร้าย กองกำลังจากนอกประเทศ ตลอดจนภัยอื่น ๆ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ หรือมี บุคคลหรือสัตว์ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือก่อให้เกิดความ เสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนและระบบ เศรษฐกิจ</p>

ผู้ประสบภัยพิบัติ	หมายถึง	ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ แต่ไม่รวมถึงส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ
การบูรณาการ	หมายถึง	การประสานกลมกลืนกันของแผน กระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ และการวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ ที่สำคัญขององค์กร การบูรณาการที่มีประสิทธิผล เป็นมากกว่าความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน (Alignment) และ จะ สำ เร็ จ ได้ ก็ ต่ อ เมื่ อ การ ดำเนินการของแต่ละองค์ประกอบภายในระบบการจัดการผลการดำเนินการมีความเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่ง เดียวอย่างสมบูรณ์
การพัฒนาแบบยั่งยืน	หมายถึง	วิธีการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของ คนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการ ตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง
หลักธรรมาภิบาล	หมายถึง	แนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความ ถูกต้องเป็นธรรม ตามหลักพื้นฐานการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความ รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า
การฝึกการแก้ปัญหาที่บังคับการ (CPX : Command Post Exercise)	หมายถึง	การฝึกควบคุม การฝึกปัญหาที่บังคับการ ประกอบด้วยโครงสร้างและการจัดหน่วยเข้ารับการ ฝึก กำหนดตารางการปฏิบัติ การรับ-ส่ง บังการ การ ไหลเวียนเอกสารของหน่วยรับการฝึก หน่วยเหนือ หน่วยรอง หน่วยข้างเคียง และหน่วยเกี่ยวข้อง แผนการติดต่อสื่อสาร การใช้ระบบควบคุมบังคับ ปัญหา

การฝึกภาคสนาม (FTX : Command Post Exercise)

หมายถึง การฝึกที่สถานที่จริง ประกอบด้วยการยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก การพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง การปฏิบัติการพิเศษร่วม การป้องกันภัยทางอากาศร่วม การฝึกกองหนุน และการฝึกดำเนินกลยุทธ์ด้วยกระสุนจริง

การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (HA : Humanitarian Assistance)

หมายถึง การให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย โดยให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย เพื่อรักษาชีวิตและตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานเช่น อาหาร น้ำ การรักษา และที่พักพิงชั่วคราว ให้ผู้ประสบภัยสามารถดำรงชีพอยู่ได้

การบรรเทาภัยพิบัติ (DR : Disaster Relief)

หมายถึง การปฏิบัติเพื่อลดผลกระทบและความรุนแรงของภัยพิบัติที่ก่อให้เกิดอันตรายและความสูญเสียแก่ชุมชนและประเทศชาติ รวมถึงการฟื้นฟูบูรณะเมื่อเหตุการณ์ภัยพิบัติผ่านไปแล้ว

การบัญชาการ (Command)

หมายถึง การทำหน้าที่อำนวยความสะดวก สั่งการหรือการควบคุมโดยอาศัยอำนาจที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายกฎระเบียบหรืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบ

อากาศยานไร้คนขับ หมายถึง

หมายถึงอากาศยานที่ไม่มีคนขับ และ ถือว่าเป็นส่วนประกอบหนึ่งของ unmanned aircraft system(UAS) ระบบการควบคุมจากระยะไกลโดยไร้คนขับ ซึ่งรวมไปถึงการควบคุมภาคพื้นดิน UAV ต่างจากขีปนาวุธตรงที่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้ เป็นพาหนะไร้คนขับที่สามารถควบคุม ได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการระดมสรรพกำลังทางอากาศของกองบินตำรวจ ได้มีการนำแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
2. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕58 - ๒๕64
3. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550
4. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕58
5. ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System:ICS)
6. ทฤษฎีการบูรณาการ (Integrative Theory)
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิด
9. สรุป

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ในส่วนนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ และประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

1. ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาค และเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านยังคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ ที่อาจเป็นประเด็นท้าทายต่อการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ของคนในชาติที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชากรไทยที่มีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจ ที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ หรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ จะมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดกฎ ระเบียบ ทิศทาง ความสัมพันธ์ และมาตรฐานสากลต่าง ๆ ทั้งในด้านความมั่นคง และเศรษฐกิจ รวมทั้งการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปิดเสรีในภูมิภาค ที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกระบบ อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ รวมทั้งปัญหาอาชญากรรม การค้ามนุษย์ และการลักลอบเข้าเมือง

ในทางกลับกัน ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด จะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้ คาดว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้น ในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ ๆ

นอกจากนั้น ประเทศไทยคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี ๒๕๗๔ จะก่อให้เกิดโอกาสใหม่ ๆ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภครุ่นสูงวัยที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการคาดการณ์ว่าครอบครัวไทยจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ประชากรในประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศจะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป

ในขณะเดียวกัน โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย อาจทำให้เกิดความต้องการแรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนจำนวนแรงงานไทยที่ลดลง ซึ่งปัจจัยด้านการเปิดเสรีในภูมิภาคและความก้าวหน้าของการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในภูมิภาคจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นมีความสะดวกมากขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าออกประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพซึ่งมีแนวโน้มในการเคลื่อนย้ายไปเรียนหรือทำงานในทั่วทุกมุมโลกสูงขึ้น ทั้งนี้ การย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงอาจจะเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะยังคงเป็นประเทศผู้รับของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้าน

ขณะที่ประชากรไทยโดยเฉพาะแรงงานทักษะอาจมีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นไปยังประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ดีกว่า อาจทำให้การแย่งชิงแรงงานมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะยิ่งทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมไทย

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้นทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่าง ๆ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการสูญเสียความสามารถในการรองรับความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ภัยพิบัติ ความรุนแรงของผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศต่าง ๆ ดังกล่าวที่แต่ละประเทศจะต้องเผชิญจะมีความแตกต่างกัน ทำให้การเป็นสังคมสีเขียว การรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการจะได้รับความสำคัญและความสนใจจากนานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก รวมถึงการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหารมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น กฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเข้มข้นและเข้มงวดขึ้น โดยกรอบการพัฒนาตามข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และบันทึกความตกลงปารีส จะได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของการทำงานและอาชีพ สาขาการผลิตและบริการใหม่ ๆ ความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่น ๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาชญากรรมไซเบอร์ รูปแบบการก่อสงครามที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ เทคโนโลยีและสินค้าและบริการ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รวดเร็วและคาดการณ์ได้ยาก การเกิดขึ้นของโรคระบาด และโรคอุบัติใหม่ที่จะส่งผลให้การเฝ้าระวังด้านสาธารณสุขในประเทศมีความสำคัญมากขึ้น อาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและรองรับผลกระทบต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผันที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเข้าถึงเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้สมัยใหม่มีระดับความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรต่าง ๆ โดยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลต่อทั้งการทำงานและอาชีพที่จะมีรูปแบบและลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มมากขึ้น หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติโดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพ

ชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป กระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมือง วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่อาจจะมีผลกระทบมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวจะส่งผลให้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่างๆข้างต้น เห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้าน การพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากภาคส่วนต่าง ๆ ในรูปแบบของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์และกติกาใหม่ ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบ และปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก จากการต่อยอดการพัฒนานับพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งผลให้เกิดการสร้างห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจในทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรและภาคบริการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหาร การรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายเชิงนิเวศ การส่งเสริมการดำเนินชีวิตและธุรกิจ และการพัฒนา และขยายความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ที่ชัดเจน ขณะที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ กฎหมาย ระบบภาษีต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่สามารถอำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้ประเทศมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น และสามารถใช้จุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญของการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาชาติในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อกระชับและสร้างสัมพันธ์ไมตรี เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูต ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างพลังทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในการที่จะยกระดับมาตรฐานและมีการปฏิบัติให้เป็นไปตาม

ระเบียบกติกาสากลในด้านต่าง ๆ ขณะเดียวกันประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งให้มีการปฏิรูประบบราชการ และการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดีและมีเสถียรภาพทางการเมือง มีการส่งเสริมคนในชาติให้ ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคี และลดความขัดแย้งภายในประเทศ โดยที่นโยบายการพัฒนาต่าง ๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะพฤติกรรม ของประชากรที่อาจจะมีความแตกต่างจากปัจจุบันมากขึ้น

ดังนั้น ภายใต้ง่อนไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพ ภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและครอบคลุม อย่างไรก็ตาม หลายประเด็นพัฒนาเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลา ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปรับตัวซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างการ ขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคตจึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่ ต้องบรรลุ พร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลักในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่าง บูรณาการบนพื้นฐานประชารัฐเพื่อยกระดับจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ และปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน และจุดด้อยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศ และถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจและพื้นที่ ซึ่ง รวมถึงพื้นที่พิเศษต่าง ๆ อาทิ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อให้การ พัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน

2. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมี ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวที่ จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัย ภายในและภายนอกประเทศในทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และ ภาคบริการของประเทศได้รับการพัฒนายกระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้าง มูลค่าเพิ่ม และพัฒนาเทคโนโลยีที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ที่จะสร้างและเพิ่มศักยภาพในการ แข่งขันของประเทศ เพื่อยกระดับฐานรายได้ของประชาชนในภาพรวมและกระจายผลประโยชน์ไปสู่ภาค ส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม คนไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี เก่ง มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ ส่วนรวม และมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สามารถ “รู้ รับ ปรับใช้” เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐาน ระบบสวัสดิการ และกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีใคร ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุล ระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนใน รูปแบบ “ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ (4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทาง สังคม (5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยแต่ละยุทธศาสตร์มี เป้าหมายและประเด็นการพัฒนา ดังนี้

สำหรับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความ มั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือ กับภัยคุกคาม และภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบ บูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของ ยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕58 – ๒๕64

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ เป็นนโยบายระดับชาติของรัฐบาล ตามข้อเสนอแนะของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบให้ใช้เป็นกรอบทิศทาง หลักในการรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เอกภาพ และประสานสอดคล้องกัน โดยมอบหมายให้ส่วนราชการรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็น กรอบแนวทางกำหนดยุทธศาสตร์หรือแผนงาน โครงการ และงบประมาณดำเนินการตามภารกิจที่ เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และกำหนดให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นหน่วยงานอำนวยการ กำกับติดตามและประเมินผลในระดับนโยบายอย่างต่อเนื่อง

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเป็นนโยบายระดับชาติกำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการ ดำเนินการด้านความมั่นคงของภาครัฐในระยะ ๗ ปีโดยได้ประเมินสถานะแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์

สถานการณ์ และความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคง นำไปสู่การกำหนดทิศทางหลักในดำเนินการ เพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ได้กำหนด ลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาความเสี่ยงและผลกระทบต่อความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ ซึ่งส่งผล ต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติและส่งผลกระทบต่อ ความมั่นคงในด้านต่างๆ และภูมิคุ้มกันของชาติใน ภาพรวมเป็น “เกณฑ์สำคัญ” โดยกำหนดความสำคัญเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่ ๑ นโยบายเสริมสร้างความ มั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ และส่วนที่ ๒ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป ซึ่งการจัดสรรทรัพยากร จะให้นำหนักต่อนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติเป็นลำดับสำคัญในระดับต้น แต่ ทั้งนี้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั้งสองส่วนต้องได้รับการขับเคลื่อนไปพร้อมกัน เพื่อให้เกิดภาพแห่ง ความสำเร็จโดยรวมและสามารถรักษาผลประโยชน์แห่งชาติได้อย่างครบถ้วน ทั้งเสถียรภาพ ความเป็น ปึกแผ่นของประเทศ และการมีจุดยืนที่ชัดเจน เหมาะสม ซึ่งจะทำให้ประเทศมีเกียรติและศักดิ์ศรีใน ประชาคมโลก โดยประกอบด้วย 16 นโยบาย ดังนี้

ส่วนที่ ๑ นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ

๑. เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. สร้างความเป็นธรรม ความปรองดอง และความสมานฉันท์ในชาติ

๓. ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ ๒ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป

๔. จัดระบบการบริหารจัดการชายแดนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน

๕. สร้างเสริมศักยภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ

๖. ปกป้อง รักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล

๗. จัดระบบ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง

๘. เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน

๙. เสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริตคอร์รัปชัน

๑๐. เสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์

๑๑. รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑๒. เสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร

๑๓. พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

๑๔. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ

๑๕. พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ

๑๖. เสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ซึ่งนโยบายที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้คือ นโยบายที่ ๑๓ พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ มีรายละเอียดดังนี้

๑๓.๑ พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ ให้ประสานสอดคล้องระหว่างแผน ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น และระดับชุมชน เพื่อรองรับการเผชิญภัยคุกคามทั้งด้านการ ทหาร การก่อการร้าย สาธารณภัย ภัยพิบัติขนาดใหญ่และโรคอุบัติใหม่ รวมถึงการบรรเทา ฟื้นฟูหลังภัย พิบัติ

๑๓.๒ จัดให้มีระบบสั่งการที่มีเอกภาพ สามารถบูรณาการและผนึกกำลังทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการภัยในเชิงรุก ทั้งการแจ้งเตือนภัย การป้องกันภัย การระงับภัย การบรรเทาภัย และการฟื้นฟูผลที่เกิดขึ้น

๑๓.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการเตรียมพร้อมเผชิญภัยพิบัติ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภัยในเชิงรุก ทั้งในระดับท้องถิ่น และในระดับชาติ

๑๓.๔ พัฒนาและสนับสนุนการมีระบบฐานข้อมูลเฝ้าระวังและเตรียมพร้อมด้านภัย พิบัติที่ทันสมัย พร้อมระบบสำรอง ที่สามารถเอื้อต่อการเตือนภัยล่วงหน้าอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550

การดำเนินการต่อภัยพิบัติสาธารณภัยและภัยธรรมชาติในภาพรวมของประเทศ ปัจจุบันมีพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐ เป็นกฎหมายหลักในการบริหารจัดการสาธารณภัย ประกาศและมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๐ซึ่งได้กำหนดขอบเขตการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยครอบคลุมสาธารณภัยทุกประเภท โดยยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.๒๕๔๒ สำคัญในพระราชบัญญัติดังกล่าว มีดังนี้

๑. เมืองค์กระระดับนโยบายคือ คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือ กปภ.ช. ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ มี

หน้าที่ในกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ ให้คำแนะนำ ปรีกษาและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย วางระเบียบเกี่ยวกับค่าตอบแทน ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังและ ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๒. กำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอ กปภ.ช. เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติการประสานการปฏิบัติ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ได้รับภัยอันตรายหรือผู้ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย

๓. กำหนดให้มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับต่าง ๆ ได้แก่ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร เพื่อวางแนวทาง มาตรการงบประมาณ เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ และจัดระบบการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ช่วงก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ

๔. กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ที่ทำหน้าที่บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับเพื่อทำหน้าที่ควบคุม อำนาจการ สั่งการและบัญชาการเหตุการณ์

โดยกองบินตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เกี่ยวข้องในหมวด ๒ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มาตรา ๒๗ ในการบรรเทาสาธารณภัย ผู้อำนวยการและเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีสถานที่ชั่วคราวเพื่อให้ผู้ประสบภัยอยู่อาศัยหรือรับการปฐมพยาบาล และการรักษาทรัพย์สินของผู้ประสบภัย

(๒) จัดระเบียบการจราจรชั่วคราวในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓) ปิดกั้นมิให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง

(๔) จัดให้มีการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุโจรสลัดร้าย

(๕) ช่วยเหลือผู้ประสบภัย และช่วยขนย้ายทรัพย์สินในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินร้องขอ ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการจะจัดให้มีเครื่องหมายหรืออาณัติสัญญาณเพื่อใช้ในการกำหนดสถานที่หรือการดำเนินการใดตามวรรคหนึ่งก็ได้

ในการดำเนินการตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการ หรือช่วยดำเนินการก็ได้ และในกรณีตาม (๕) จะมอบหมายให้องค์การสาธารณกุศลเป็นผู้ดำเนินการหรือช่วยดำเนินการด้วยก็ได้

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๘ อนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามที่คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) เสนอ เพื่อใช้เป็นแผนหลักในการบริหารจัดการสาธารณภัยของชาติโดยมีแนวคิด วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์การดำเนินการ ดังนี้

๑. จากแนวโน้มของการเกิดภัยพิบัติและสาธารณภัยมีความถี่ความรุนแรงและซับซ้อน เพิ่มขึ้น ประเทศไทยจึงได้ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์โดยมุ่งหวังให้เกิดความสูญเสียจากสาธารณภัยน้อยที่สุด มุ่งสู่ ทำให้การบริหารจัดการสาธารณภัยเปลี่ยนทิศทางจากเดิมที่เน้นเรื่องบรรเทาและตอบโต้ (Relief and Response) ไปเป็นลดผลกระทบและเตรียมพร้อม (Mitigation and Preparedness) การพัฒนาการจัดการสาธารณภัยจึงปรับเปลี่ยนไปสู่การปฏิบัติการในเชิงรุก (Proactive Approach) โดยมีแนวคิดการปฏิบัติ หรือ Concept of Operations หรือ CONOPS ในการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Management : DRM) ที่ให้ความสำคัญกับแนวคิดการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction : DRR) ด้วยการป้องกัน (Prevention) การลดผลกระทบ (Mitigation) และการเตรียมความพร้อม (Preparedness) ควบคู่กับการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) และการฟื้นฟู (Recovery) ได้แก่ การฟื้นฟูสภาพและการซ่อมสร้าง (Rehabilitation and Reconstruction) และการสร้างให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) รวมถึง

การส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศ และพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพและให้ท้องถิ่นและชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อนำไปสู่การจัดการภัยพิบัติอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับหลักสากลการรับรู้-ปรับตัว-ฟื้นเร็วทั่ว-อย่างยั่งยืน หรือ Resilience และสอดคล้องกับกรอบดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๘- ๒๕๗๓ (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction, ๒๐๑๕-๒๐๓๐) (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, ๒๕๕๘ : ๑๒ - ๑๔)

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติได้กำหนดกรอบนโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาและส่งเสริมการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ด้วยการป้องกัน การลดผลกระทบ และการเตรียมความพร้อมให้มีประสิทธิภาพ โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เป็นชุมชนปลอดภัย และการส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการ เพื่อให้เกิดการรับรู้และปรับตัวต่อผลกระทบจากสาธารณภัยนำไปสู่การจัดการอย่างยั่งยืน

2. การบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการสาธารณภัย ในภาวะฉุกเฉินให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อมทั้งการบรรเทาทุกข์และช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็ว ท้วถึง และทันเหตุการณ์

3. การพัฒนาระบบการฟื้นฟูให้สามารถสนองต่อความต้องการของผู้ประสบภัยได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม พื้นที่ประสบภัยได้รับการซ่อมสร้างและฟื้นฟูสภาพให้กลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็วหรือดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม

4. การพัฒนาและส่งเสริมมาตรฐานความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ได้มอบหมายให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนอื่น ๆ ปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามแผน และกำหนดให้หน่วยงานแต่ละระดับจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับยุทธศาสตร์ และบรรจุแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ตลอดจนให้สำนักงบประมาณ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการป้องกัน ลดผลกระทบ เตรียมความพร้อมและการจัดการในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงการฟื้นฟูอย่างยั่งยืนด้วย

๒. มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางปฏิบัติให้แก่หน่วยงานทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศสามารถปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างบูรณาการ เป็น

ที่มา : แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕58 หน้าที่ 41

กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ คือ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (2) แนวทางปฏิบัติในการเตรียมความพร้อม มีการกำหนดให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ และหน่วยงานที่รับผิดชอบแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินแต่ละด้าน ต้องจัดให้มีการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำประเภทการฝึกดังกล่าวไปปรับใช้ในการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานตามความเหมาะสม นอกจากนี้ การประเมินผลแต่ละครั้งควรมีประเด็นคำถามอย่างน้อย ได้แก่ การฝึกบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ความจำเป็นในการปรับปรุงระบบการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ขั้นตอน และแนวทางปฏิบัติในการประสานงาน การสื่อสาร ทรัพยากร ทักษะ ประสบการณ์ ความต้องการ การฝึกอบรมทรัพยากรเพิ่มเติม ข้อบกพร่อง อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการฝึกครั้งต่อไป

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยจัดการจราจรรักษาความปลอดภัยของประชาชน สถานที่สำคัญทางเศรษฐกิจเขตเมืองและชุมชน ในพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่ใกล้เคียงควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยของประเทศ รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ด้านการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล การจัดการศพ การติดตาม ผู้สูญหายและการส่งกลับ มีแนวทางในการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตำรวจภูธรจังหวัด (ศปก.ปภ.ภ.จว.) หรือศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการตำรวจนครบาล(ศปก.ปภ.น.) ในกรณีเกิดสาธารณภัยขนาดกลาง (ระดับ ๒) ขึ้นไป โดยให้สถานีตำรวจและกองบังคับการตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบพื้นที่เกิดภัย จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ศปก.ปภ.สน./สภ. และ ศปก.ปภ.บก.น.) เพื่อรองรับการสั่งการและการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

2. จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับกองบัญชาการ/ตำรวจภูธรภาค/ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศปก.ปภ.บข./ภ./ศขต.) ในกรณีเกิดสาธารณภัยขนาด

ใหญ่ (ระดับ ๓) ขึ้นไป และให้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการตามข้อ ๑ เพื่อรองรับการสั่งการและการปฏิบัติ ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

3. จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศปก.ปภ.ตร.) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ ๓) หรือสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ ๔) และให้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการตามข้อ 1 และข้อ 2 เพื่อรองรับการสั่งการและการปฏิบัติตามอำนาจ หน้าที่ของหน่วยงาน

1. ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่และมีความรุนแรงอย่างยิ่งซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการ ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีเอกภาพ และเหมาะสมต่อสถานการณ์ให้สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า (ศปก.ปภ.ตร.สน.) ขึ้นมา โดยมีผู้บังคับบัญชาระดับสูงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเข้าควบคุม กำกับดูแล และอำนวยความสะดวก สั่งการ ประสานการปฏิบัติในการปฏิบัติหน้าที่ในนามสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2. ให้ใช้แนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เช่น การจัดตั้ง ศูนย์ปฏิบัติการการอำนวยความสะดวกในการขับเคลื่อนภารกิจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตาม แผนนี้

3. ในกรณีสาธารณภัยที่เกิดขึ้น เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อย หรือการก่อการ ร้ายให้ถือปฏิบัติตามแผนรักษาความสงบ สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือแผนปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ก่อ การร้ายสากลสำนักงานตำรวจแห่งชาติอีกส่วนหนึ่งด้วยโดยให้มีการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด

เมื่อมีกรณีสาธารณภัยที่มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะต้อง มี หน้าที่ในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล รวมทั้งหน้าที่ตามกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การสืบสวน สอบสวนการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ให้มีการประกอบกำลังเพื่อปฏิบัติหน้าที่ชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อรองรับการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยใน ภาวะวิกฤตดังกล่าว

โดยกองบินตำรวจเป็นหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติ มีหน้าที่ดังนี้

1. จัดอากาศยาน พร้อมเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการช่วยเหลือกู้ภัยตามความเหมาะสม ให้การ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย

2. นำชุดแพทย์ของโรงพยาบาลตำรวจพร้อมยาและเวชภัณฑ์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย

๓. ลำเลียงสิ่งของพระราชทาน เครื่องอุปโภคบริโภคที่จัดซื้อหรือได้รับบริจาค จากแหล่งรวบรวมไปส่งลงในพื้นที่ประสบภัย

4. นำผู้บังคับบัญชาพร้อมคณะตรวจสถานการณ์สาธารณสุขเพื่อวางแผนช่วยเหลือผู้ประสบภัย

5. ให้จัดทำแผนงาน โครงการ ด้านงบประมาณ ที่เกี่ยวข้องในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงาน เสนอต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อการเตรียมความพร้อมและในการดำรงขีดความสามารถของการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข และเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติ ให้กับหน่วยต่าง ๆ เมื่อได้รับการร้องขอ

6. สนับสนุนการปฏิบัติให้กับกองบัญชาการตำรวจนครบาล ในการปฏิบัติตาม แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขกรุงเทพมหานครหรือแผนปฏิบัติการเผชิญเหตุสาธารณสุขในระดับพื้นที่

7. หน่วยงานในสังกัดที่ปฏิบัติหน้าที่ ในพื้นที่จังหวัด

7.1 สนับสนุนการปฏิบัติให้กับตำรวจภูธรจังหวัดและผู้อำนวยการจังหวัดในการปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขจังหวัดหรือแผนปฏิบัติการเผชิญเหตุสาธารณสุขในระดับพื้นที่

7.2 เมื่อมีสถานการณ์ของสาธารณสุขในระดับ ๒ ขึ้นไปเกิดขึ้นในพื้นที่ ให้ขึ้นควบคุมการปฏิบัติกับกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดในกรณีการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยสนับสนุนกำลังพลและการปฏิบัติตามขีดความสามารถ

7.3 ให้จัดทำแผนงาน โครงการ ด้านงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขจังหวัดเสนอต่อผู้อำนวยการจังหวัด หรือหน่วยงานตามสายบังคับบัญชาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แล้วแต่กรณีเพื่อการเตรียมความพร้อมและในการดำรงขีดความสามารถของการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขและเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติให้จังหวัดหรือหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

แผนภาพที่ 2-2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ประกอบแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System:ICS)

1. ระบบบัญชาการเหตุการณ์ Incident Command System (ICS) เป็นหลักการและองค์ความรู้ทางวิชาการจาก Federal Emergency Management Agency (FEMA) ประเทศสหรัฐอเมริกา แนวคิดระบบบัญชาการได้ถูกพัฒนาขึ้นหลังจากเหตุการณ์ภัยพิบัติจากกรณีไฟป่าที่รัฐแคลิฟอร์เนีย ในปี

พ.ศ.๒๕๑๓ ซึ่งหน่วยดับเพลิงและเจ้าหน้าที่ฉุกเฉินของมลรัฐ ประสบปัญหาจากในเรื่องการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการบัญชาการเหตุการณ์การประสานงานและความเข้าใจ การสื่อสารที่ไม่เป็นเอกภาพ ขาดแผนปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ (อนุสรณ์ แก้วกังวาล, ๒๕๕๗ : ๒๗) ปัจจุบันมีหลายประเทศได้นำระบบดังกล่าวมาใช้ ได้แก่ แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เม็กซิโก อินเดีย ศรีลังกาและไทย ซึ่งประเทศไทยได้นำระบบนี้มาใช้ในแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยปี ๒๕๕๘ ทั้งในเรื่องโครงสร้างของหน่วยและการควบคุมสั่งการ ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS) เป็นแนวคิดมาตรฐานในการจัดการเหตุฉุกเฉิน ได้รับการออกแบบมาให้สามารถใช้รับมือกับเหตุการณ์ หรือภาวะฉุกเฉินที่มีความซับซ้อน สามารถใช้ได้ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการจัดระเบียบจัดการเหตุการณ์ระดับปฏิบัติการ เป็นการจัดองค์กรสำหรับการบังคับบัญชา (Command) การควบคุม (Control) และการประสานงาน(Coordination) เพื่อตอบสนองต่อการที่หน่วยงานหลาย ๆ หน่วยที่มาร่วมปฏิบัติงานในสถานการณ์เฉพาะที่มีเป้าหมายร่วมกันในการระงับสถานการณ์ปกป้องชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม ระบบบัญชาการเหตุการณ์ มีจุดเด่นที่สำคัญ ดังนี้

๑.๑ เป็นกรอบแนวคิดมาตรฐานในการปฏิบัติเพื่อจัดการกับเหตุการณ์ทุกประเภท ทั้งที่เป็นเหตุที่เกิดขึ้นกะทันหัน ฉุกเฉิน หรือเหตุการณ์ในภาวะปกติ

๑.๒ เป็นระบบที่สนับสนุนการให้ข้อมูลในการตัดสินใจด้วยความแม่นยำ มีการวางแผนและคำนวณค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ

๑.๓ เป็นระบบที่มีความอ่อนตัวในการปรับเปลี่ยนองค์กรให้สอดคล้องเหมาะสมกับความซับซ้อนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กล่าวคือ เป็นการจัดองค์กรชั่วคราว ไม่มีโครงสร้างหรือ การบริหารแบบถาวร (Modular Organization) ดังนั้นโครงสร้างของระบบ ICS จึงมีความยืดหยุ่นสูง ไม่ตายตัวปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของเหตุการณ์

๑.๔ เป็นระบบที่เหมาะสมกับการจัดการสาธารณภัย โดยเฉพาะการที่สามารถนำเอาทักษะความสามารถทางเทคนิคหลาย ๆ ด้านมาผสมผสานในระบบได้อย่างลงตัว

๑.๕ ระบบ ICS ถูกใช้เป็นพื้นฐานในการกู้ภัยที่เป็นภารกิจประจำ และสามารถนำไปใช้ในเหตุการณ์ฉุกเฉินอื่นด้วย

๑.๖ ในช่วงเวลาฉุกเฉิน ภายใต้ระบบ ICS.เจ้าหน้าที่จะปรับบทบาทหน้าที่ ตำแหน่งที่ปฏิบัติประจำ ไปปฏิบัติหน้าที่ภายใต้โครงสร้างองค์กรที่เกิดขึ้นจากระบบ ICS ตาม ที่ได้รับมอบหมาย

๑.๗ เป็นโครงสร้างที่ผสมผสานทรัพยากรทุกชนิดเข้าด้วยกัน ทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ กำลังพล จากหลายหน่วยงาน ทั้ง ทหาร ตำรวจ พลเรือน แพทย์ หรือ ทีมผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคด้านต่างๆ เพื่อเข้าตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2. เป้าประสงค์ของการใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ มีเป้าประสงค์ที่เป็นหัวใจสำคัญ 3 ประการ ประกอบด้วย

- 2.1 ความปลอดภัยทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้อื่น
- 2.2 บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ หรือยุทธวิธี
- 2.3 มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ

3. ประโยชน์ของระบบ ICS

- 3.1 ระบบ ICS ใช้ในการจัดการเหตุการณ์หรือสถานการณ์ฉุกเฉินได้ทุกรูปแบบ
- 3.2 บุคลากรจากหลากหลายองค์กร/หน่วยงานสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ และรวดเร็ว ภายใต้โครงสร้างการบริหารจัดการเหตุการณ์แบบเดียวกัน
- 3.3 เป็นระบบซึ่งให้การสนับสนุนแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน
- 3.4 ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และประหยัด (Cost Effectiveness) อันเนื่องมาจากการทำงานที่ไม่เกิดการซ้ำซ้อน

ในปัจจุบันมีหลายประเทศที่นำระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS) มาปรับใช้ในการบริหารจัดการเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา (ต้นแบบ) แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย ศรีลังกา เป็นต้น อย่างไรก็ตามยังมีระบบการบริหารจัดการสถานการณ์อื่นๆอีก เช่น ประเทศญี่ปุ่น หรือประเทศในทวีปยุโรป ต่างมีรูปแบบการบริหารจัดการสถานการณ์ของตนเอง สำหรับประเทศไทย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้นำระบบการบัญชาการเหตุการณ์ (ICS) มาปรับใช้และบรรจุในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ดังนั้นการเตรียมความพร้อมกองบิน ตำรวจเพื่อสนับสนุนภารกิจบรรเทาสาธารณภัย จึงควรนำระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS) มาปรับใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้การปฏิบัติงานดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การจัดองค์กรเพื่อตอบโต้เหตุฉุกเฉินในระบบบัญชาการเหตุการณ์ เป็นการจัดองค์กรตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ (Functional Responsibility) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่

4.1 ส่วนบัญชาการ(Command) รับผิดชอบกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมาย/จัดลำดับความสำคัญ และรับผิดชอบกับการตอบโต้เหตุฉุกเฉินโดยรวม (Overall Responsibility) ประกอบด้วย

4.1.1 ผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incident Commander :IC) เป็นผู้รับผิดชอบการจัดการกับเหตุการณ์ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการต่อเหตุการณ์ ให้แนวทางการจัดทำแผนเผชิญเหตุ

ทั้งนี้ผู้บัญชาการเหตุการณ์จะรับผิดชอบกิจกรรมและหน้าที่ในทุกด้านจนกว่าจะมีการมอบหมาย หรือแต่งตั้งเจ้าหน้าที่มารับผิดชอบดังกล่าวต่อไป

4.1.2 เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานหลัก (Command Staff) เป็นผู้สนับสนุนการบัญชาการของผู้บัญชาการเหตุการณ์ในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งผู้บัญชาการเหตุการณ์จะเป็นผู้แต่งตั้งขึ้นตามความจำเป็นเหมาะสมในแต่ละเหตุการณ์ ได้แก่

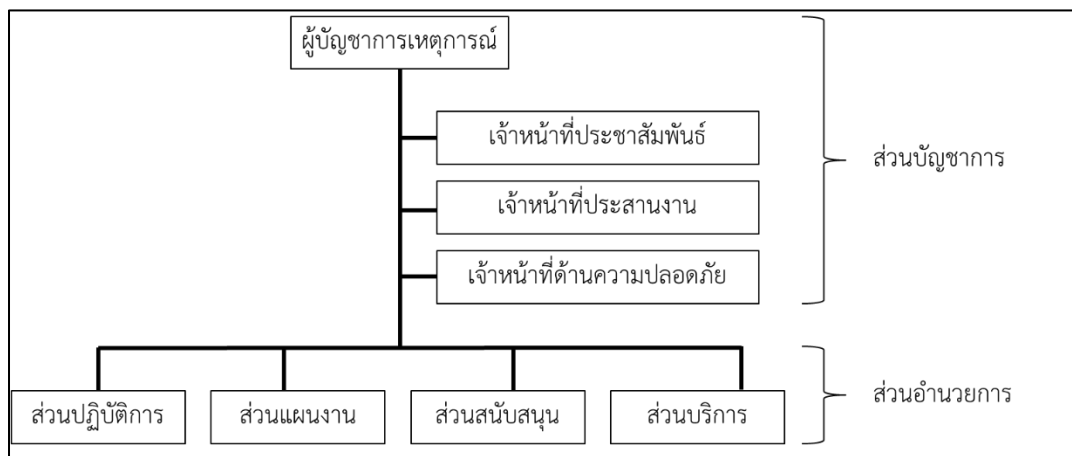
4.1.2.1 เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ (Public Information Officer: PIO)

4.1.2.2 เจ้าหน้าที่ประสานงาน (Liaison Officer: LO)

4.1.2.3 เจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัย (The Safety Officer: SO)

4.2 ส่วนอำนวยการ (General Staff) ประกอบด้วยโครงสร้างหลัก 4 ส่วนสำคัญ ดังนี้ ส่วนปฏิบัติการ (Operations) ส่วนแผนงาน (Planning) ส่วนสนับสนุน (Logistics) และส่วนการบริหาร (Finance/Administration)

แผนภาพที่ 2-3 การจัดองค์กรระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS)

โครงสร้างการบัญชาการ (Command structure) มี ๒ รูปแบบ

๑. การบัญชาการเดี่ยว (Single Command) เป็นโครงสร้างการบัญชาการที่ผู้บัญชาการจะรับผิดชอบบริหารจัดการเหตุการณ์ทั้งหมดโดยลำพัง

๒. การบัญชาการรวม (Unified Command) หมายถึงการจัดการเหตุการณ์ที่หลายหน่วยงาน มีหน้าที่รับผิดชอบที่แตกต่างกัน หรือแม้มาจากหลายพื้นที่ ให้ประสานแผนการทำงานภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบัญชาการรวมจะทำให้ ผู้บัญชาการเหตุการณ์เหตุการณ์สามารถตัดสินใจภายใต้โครงสร้างการบัญชาการเดียวได้ ถึงแม้ว่าผู้บังคับบัญชาจะมาจากหลายหน่วยงานก็ตาม โดยจะต้องรักษาเอกภาพในการบังคับบัญชาเอาไว้ (Unity Of Command) และจะต้องมอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับหัวหน้าเพียงผู้เดียว สำหรับเหตุการณ์ขนาดเล็กการบัญชาการเดี่ยวอาจจะถูกนำมาใช้ กล่าวคือ หัวหน้าหน่วยที่มาถึงที่เกิดเหตุหน่วยแรก หรือผู้เผชิญเหตุจะทำหน้าที่เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์เหตุการณ์จนกว่าจะได้รับการแทนที่ด้วยการถ่ายโอนอำนาจจากการบัญชาการเหตุการณ์ โดยขนาดของระดับการบัญชาการเหตุการณ์จะสามารถขยายตามความเหมาะสมโดยไม่ว่าจะใหญ่หรือเล็ก มีความซับซ้อนมากน้อยเพียงใดจะต้องมี ผู้บัญชาการเหตุการณ์รับผิดชอบจนกว่าเหตุการณ์สิ้นสุดหรือ มีการมอบหมายหรือถ่ายโอนให้กับผู้อื่น (ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย : ๑ - ๓, ๑๒ - ๑๕)

ทฤษฎีการบูรณาการ (Integrative Theory)

การบูรณาการ หมายถึง การทำให้หน่วยย่อยๆ ทั้งหลายที่สัมพันธ์อิงอาศัยซึ่งกันและกันเขามาร่วมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียว ที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตัวการบูรณาการนั้น เราจะเอาหน่วยย่อยหน่วยหนึ่งมารวมเข้าในองค์รวมที่มีหน่วยย่อยอื่นอยู่แล้วก็ได้ หรือจะเอาหน่วยย่อยทั้งหลายที่ต่างแยกๆกันอยู่มารวมเข้าด้วยกันเป็นองค์รวมก็ได้ ซึ่งเรียกว่าบูรณาการทั้งสิ้น แต่ข้อสำคัญจะต้องมีตัวยึดที่เป็นหลักอยู่ 3 อย่างในเรื่องบูรณาการ คือ

1. มีหน่วยย่อยองค์ประกอบ ชิ้นส่วน อวัยวะ หรือชิ้น ระดับ แง ด้านที่จะเอามาประมวลเข้าด้วยกัน อันนี้เป็นสิ่งที่จะเอามาประมวลเข้าด้วยกันคือสิ่งย่อย สวนย่อย
2. หน่วยย่อยเป็นต้นนั้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงอิงอาศัยซึ่งกันและกัน อันนี้อาจจะเลยไปถึงลักษณะที่ว่ายึดหยุ่นปรับตัวได้มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลาด้วย
3. เมื่อรวมเข้าด้วยกันแล้วก็จะเกิดความครบถ้วนเต็มบริบูรณ์ โดยมีความประสานกลมกลืน เกิดภาวะใดที่พอดี หรือสมดุล พอใดที่หรือพอดีสมดุลแล้วองค์รวมนั้นก็มีชีวิตชีวา ดำรงอยู่และดำเนินไปด้วยดี อันเป็นภาวะของบูรณาการ

ถ้าครบ 3 อย่างนี้ก็เป็นการบูรณาการ สามอย่างนี้เป็นตัวยึดที่จำเป็นตามสภาวะ สวนในทางปฏิบัติจะมีหลักและกระบวนการวิธีอย่างไร ก็พิจารณาว่ากันอีกส่วนหนึ่ง แต่สิ่งที่จะต้องเน้น ก็คือ ว่าความ

พอดีหรือโตที่หรือสมดุล ซึ่งเป็นภาวะที่ต้องการของบูรณาการนั้น เราจะแสดงลักษณะออกมาให้เห็นเป็นข้อสำคัญใด 2 อย่างคือ เมื่อเป็นองค์กรรวมแล้ว องค์กรนั้นมีชีวิตชีวาหรือดำเนินไปด้วยดี องค์กรนั้นมีภาวะและคุณสมบัติของมันเอง ที่ต่างหากจากภาวะและคุณสมบัติขององค์ประกอบทั้งหลาย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์(2546) ใดให้ความหมายว่าการบูรณาการ ก็คือการผนวกการประสานการเติมเต็มการเชื่อมโยง การรวมกัน ร่วมกัน เป็นต้น ทฤษฎีการบูรณาการในทางการเมือง มุ่งที่จะทำให้องค์การระหว่างประเทศเป็นเสมือนครอบครัวใหญ่ครอบครัวหนึ่ง โดยมีประเทศสมาชิกเปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน แนวความคิดของทฤษฎีบูรณาการนี้อาจจะเทียบได้กับแนวความคิด เกอโนซ์ชาฟ ของสังคมวิทยา หมายถึง ลักษณะสังคมที่เน้นความสำคัญของการที่สมาชิกในสังคมมีความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นกันเอง เน้นความเคร่งครัดในขนบธรรมเนียมประเพณีและค่านิยมของชุมชน

แนวคิดของการบูรณาการไม่พบนความสัมพันธ์กับระบบการเมืองการปกครองและระบบเศรษฐกิจซึ่งเป็นฐานคิดที่สำคัญ ในมิติของสวัสดิการสังคมนั้นมีนักวิชาการหลายท่านที่พยายามศึกษาและจัดหมวดหมู่ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1965 ที่ Wedderburn ได้จัดกลุ่มที่เรียกว่า Integrationism ซึ่งบางคนเช่น Titmuss ใดให้ความหมายที่ใกล้เคียงกันกล่าวคือ Institutional Model ซึ่งในความหมายก็คือ เป็นการมองการจัดสวัสดิการในเชิงสถาบัน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นต้องรวมกลุ่มสวัสดิการเป็นสถาบัน เพื่อความต่อเนื่องและมั่นคง แต่การบูรณาการระยะหลังที่แนวโน้มเปลี่ยนไปตามการเมือง วิธีคิดก็ปรับตามมาเป็นช่วงๆ เช่น Classical Liberalism มาสู่ Neo-Liberalism มาสู่ The new right หรือตามแต่กลุ่มนักวิชาการกลุ่มใดจะให้คำจำกัดความและรูปแบบของการจัดกลุ่ม

ปัจจุบันแนวคิดบูรณาการเกิดมาพร้อมกับความพยายามที่จะหาคำตอบแบบ Intuition หรือการหยั่งรู้ เพราะว่าความเชื่อตลอดทศวรรษที่ผ่านมาในหลักของ Exact Science มีข้อจำกัด ทำให้แนวคิดของระบบการเรียนรู้ปรับเป็นแบบ Multidisciplinary มองเหตุและปัจจัยแบบองค์รวม (Holistic) และคิดเชิงระบบ (System Thinking) มากขึ้น แนวคิดนี้ขยายตัวอย่างรวดเร็วในกลุ่มธุรกิจ ซึ่งมีเป้าหมายของการบูรณาการเพื่อคู่แข่งและผลตอบแทนทางธุรกิจ ต่อมาขยายมาสู่ระบบรัฐมากขึ้น ซึ่งการบูรณาการดูจะเหมาะสมกับช่วงเวลาของวิธีคิดของการผลักดันในการพึ่งตนเองด้านสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชนที่มองว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สำคัญ รัฐไม่ควรเข้ามาจัดการหรือทำให้รัฐสวัสดิการมีบทบาทน้อยที่สุด เพราะแนวคิดนี้มองว่า สวัสดิการสังคมทำให้รัฐต้องรับภาระมากขึ้นและเป็นตัวถ่วงเศรษฐกิจ เพื่อให้กลไกตลาดเป็นตัวกำหนดองค์กรชุมชนเพื่อการรวมและจัดการกับสวัสดิการสมาชิกของตนเอง และรูปแบบใด

ก่อร่างขยายครอบคลุมทุกหมู่บ้าน และการบูรณาการเพื่อให้กลุ่มองค์กรชุมชนมีศักยภาพในการจัดการสวัสดิการของชุมชนใดครอบคลุมและกว้างขวางยิ่งขึ้นซึ่ง Gusztav Names (2005) ได้ใช้แนวคิดของการบูรณาการเพื่อเสนอทางออกของระบบการบริหารจัดการของรัฐที่เป็น Top-Down มาเป็น Bottom-up ดังที่ปรากฏในงานของเขา คือ Integrated Rural Development The Concept and Its Operation เขากล่าวว่าการบูรณาการสามารถกระทำได้ทั้งการบูรณาการโดยนำสิ่งที่มีอยู่จริงมาบูรณาการ (Factual integration) หรือการบูรณาการความคิด (Conception Integration) ขั้นตอนของการบูรณาการ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้เสนอในวิธีคิดแบบบูรณาการไว้อย่างน่าสนใจ คือ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ถอดกรอบ เพื่อที่จะให้หลุดจากกับดักทางความคิด ทางวัฒนธรรม ทางความรู้ทางประสบการณ์ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ขยายกรอบ โดยอาศัยฐานแนวคิดในเรื่อง องค์กรรวม สหวิทยาการ คิดโดยวิธีอุปนัย การมองประสานชี้ตรงข้าม และมองแบบทุกฝ่ายชนะ

ขั้นที่ 3 คุมกรอบ ซึ่งเป็นขั้นกลับมาบูรณาการอีกครั้ง

John Ditch and Ellen Roberts (2002) ได้สรุปเงื่อนไขความสำเร็จของการบูรณาการสวัสดิการของชุมชนในระดับนโยบายคือ

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมหลักและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. เป้าประสงค์
3. ทรัพยากร
4. กระบวนการและแนวทางการทำงาน
5. ผลกระทบ ผลผลิต และวิวัฒนาการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิรนนท์ พุทธา และ จำลอง โพธิ์บุญ (2561) ศึกษาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า การจัดกิจกรรม/การดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การทบทวนและตรวจสอบแผนการดำเนินงานและผู้บริหารและบุคลากรด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขาดสมรรถนะ (Competency) มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ

ตัวของประชาชนหากเกิดสาธารณภัย เนื่องจากผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีความรู้ความสามารถที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตัวของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการภัยพิบัติและการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัยกรณีศึกษาประเทศไทย และประเทศอื่นๆ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๕๔ โดยได้ศึกษาเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติกรณีต่างๆ ในหลายประเทศเพื่อเปรียบเทียบขั้นตอนและแนวทางการจัดการเตือนภัย การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติและการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัย เพื่อนำมาใช้เป็นข้อเสนอประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาของประเทศ รวมทั้งการป้องกัน บรรเทาทุกข์และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยในอนาคต โดยศึกษาเปรียบเทียบกรณีศึกษาต่างๆ ได้แก่ การเกิดคลื่นยักษ์สึนามิในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ปีพ.ศ.๒๕๔๗ กรณีพายุเฮอริเคนแคทรินาที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ.๒๕๔๘ การเกิดพายุหมุนนาร์กิสที่ประเทศพม่า ปี พ.ศ.๒๕๕๑ การเกิดแผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์สึนามิในประเทศญี่ปุ่น ปีพ.ศ. ๒๕๕๔ และเหตุการณ์อุทกภัยที่ประเทศไทยเมื่อปลายปีพ.ศ.๒๕๕๓ และเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๕๔ ผลการศึกษาพบว่าในอนาคต แนวโน้มการเกิดภัยพิบัติและผลกระทบต่างๆ จะทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน นอกจากนั้น การขยายตัวของประชากรและการเติบโตของเมืองในช่วงที่ผ่านมาเป็นการขยายพื้นที่การตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจเข้าไปในเขตพื้นที่เสี่ยงต่อภัยพิบัติมากขึ้น ทำให้แนวโน้มความสูญเสียและการรับมือกับภัยพิบัติมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ประเทศต่างๆ ได้พัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติที่ทันสมัย และการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งช่วยให้ตัวเลขผู้เสียชีวิตลดจำนวนลง แต่ระบบการจัดการภัยพิบัติในภาพรวม ยังมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นสำหรับประเทศไทย มีประสบการณ์ในการเผชิญกับภัยธรรมชาติตามฤดูกาลบ่อยครั้ง แต่อยู่ในขอบเขตที่จำกัดและอยู่ในภาวะที่สามารถจัดการได้ นอกจากนี้ชุมชนในพื้นที่ยังได้เรียนรู้และสั่งสมภูมิปัญญาเพื่อปรับวิถีชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับความแปรปรวนของธรรมชาติตามฤดูกาลได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องประสบกับภัยพิบัติที่รุนแรงบ่อยครั้งมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้นโดยลำดับ

อนุสรณ์ แก้วกังวาล (๒๕๕๗ : ๑๐๔-๑๐๗) ได้ทำการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสาธารณภัยโดยใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System : ICS) พบว่าระบบบัญชาการเหตุการณ์เป็นระบบที่มีการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินและ

โครงสร้างของหน่วยปฏิบัติที่ชัดเจน โดยได้ถูกนำมาใช้ในภารกิจจัดการสาธารณสุขภัยของประเทศไทย ตั้งแต่การประกาศใช้แผนการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและขาดองค์ความรู้ ทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติจึงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำระบบบัญชาการเหตุการณ์มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพนั้นจะต้องพัฒนาหลักสูตรด้านการบัญชาการเหตุการณ์ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย และพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับในการฝึกอบรมและการฝึกปฏิบัติ รวมถึงการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขทุกระดับควรกำหนดไว้ในบทว่าด้วยการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินเพื่อให้ทราบถึงการจัดโครงสร้างองค์กรและการดำเนินการตามแผน และการจัดให้มีการฝึกซ้อมเป็นประจำและต่อเนื่อง

กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์(2556) ศึกษาการนำนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยไปปฏิบัติในพื้นที่เสี่ยงภัยสึนามิ 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน พบว่า ประสบการณ์การรับมือภัยพิบัติส่งผลให้เกิดการกำหนดนโยบาย/แผนใหม่หรือเกิดการปรับปรุงนโยบาย/แผนเดิม สำหรับภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการจัดการในสถานการณ์ฉุกเฉินรวมทั้งความรู้ความสามารถเฉพาะของบุคลากรมีผลต่อการปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กร การให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการแลกเปลี่ยนข่าวสารมีความสำคัญต่อการนำนโยบาย/แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยไปปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) ได้ศึกษาการจัดการภัยพิบัติและการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัยกรณีศึกษา การเกิดคลื่นยักษ์สึนามิในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เมื่อปี 2557 ในประเทศไทยซึ่งพบว่า

1. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและการฟื้นฟูความเสียหายของภาครัฐกลางพื้นที่ และการบัญชาการของฝ่ายบริหาร นายกรัฐมนตรีและผู้เกี่ยวข้องในขณะนั้น ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทยและอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข ได้เดินทางไปจังหวัดภูเก็ตทันทีที่เกิดเหตุ เพื่อประสานงานและสั่งการให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐภาคเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศ ระดมสรรพกำลังเหลือประชาชนและผู้ประสบภัยอย่างเต็มที่

2. การจัดตั้งศูนย์อำนวยการร่วมช่วยเหลือผู้ประสบภัย นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการร่วมช่วยเหลือผู้ประสบภัยภาคใต้ขึ้นที่จังหวัดภูเก็ต โดยมอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ รัฐมนตรีปลัดกระทรวงและหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นกรรมการและเลขานุการเพื่อเป็นศูนย์กลาง ผู้อำนวยการและประสานงานช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยในพื้นที่ 6 จังหวัดภาคใต้

3. ข้อสั่งการเพื่อการระดมสรรพกำลัง นายกรัฐมนตรีได้ประชุมรัฐมนตรีและผู้เกี่ยวข้องที่ ศูนย์อำนวยความสะดวกช่วยเหลือผู้ประสบภัยภาคใต้และมีข้อสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ เบื้องต้นดังนี้

3.1 ให้กองทัพภาคที่ 4 ส่งรถสื่อสารดาวเทียมสนับสนุนการติดต่อสื่อสารในพื้นที่จังหวัด ภูเก็ต

3.2 ให้ระดมเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครสนับสนุนค้นหาผู้ประสบภัยในพื้นที่เขาหลัก อำเภอตะกั่วป่าจังหวัดพังงาอย่างต่อเนื่อง

3.3 ให้จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดอื่นๆที่ประสบภัยประกาศแจ้งเตือน

3.4 ให้บัตรประชาชนพักอาศัยในจุดที่ห่างจากชายฝั่งทะเลอย่างน้อย 300 เมตร เพื่อ ป้องกันเหตุการณ์อาฟเตอร์ช็อกที่อาจเกิดขึ้นอีก

3.5 ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประสานกับมูลนิธิปอเต็กตึ๊ง มูลนิธิร่วม กตัญญูและอาสาสมัครที่อื่นๆจากเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัย เดินทางไปช่วยเหลือค้นหาผู้รอดชีวิตและ ผู้เสียชีวิตในพื้นที่บริเวณเขาหลัก อำเภอตะกั่วป่าจังหวัดพังงาในเช้าวันที่ 27 ธันวาคม 2547 โดยให้ กองทัพอากาศจัดเครื่องบิน c-130 สนับสนุนการเดินทางและให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วม ประสานงาน

3.6 ให้กองทัพเรือจัดส่งเรือลาดตระเวนไปเพิ่มเติมในการค้นหาช่วยเหลือผู้ประสบภัย และใช้เฮลิคอปเตอร์ส่งอาหารน้ำดื่มและอพยพประชาชนนักท่องเที่ยวไปอยู่ที่ปลอดภัย

3.7 มอบหมายพื้นที่ให้รัฐมนตรีดูแลและอำนวยความสะดวก สั่งการ แก้ไขปัญหา โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยดูแลอำนาจหน้าที่จังหวัดภูเก็ต รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดูแลอำนาจหน้าที่จังหวัดพังงา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ดูแลอำนาจหน้าที่จังหวัดกระบี่ และรองนายกรัฐมนตรีดูแลอำนาจหน้าที่จังหวัดระนอง

4. การจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยระดับพื้นที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้อำนวยการป้องกันฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร ได้ประกาศให้พื้นที่ จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง สตูลและระนอง เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน ตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม

2547 และให้ทุกจังหวัดที่ประสบภัย ตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย และจัดตั้งศูนย์ประสานงานการรับแจ้งค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ณ ศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด โดยมีศูนย์โทรศัพท์สำหรับรับแจ้งผู้สูญหายและบริการข้อมูลแก่ประชาชนและญาตินักท่องเที่ยวรวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยส่วนหลัง (กรุงเทพฯ) สำนักเลขาธิการป้องกันฝ่ายพลเรือน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากแผ่นดินไหวและคลื่นสึนามิขั้วชายฝั่งทะเลอันดามันส่วนหลัง (กรุงเทพฯ) ณ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยให้มีศูนย์โทรศัพท์บริการข้อมูล สถานการณ์รายชื่อผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตตลอด 24 ชั่วโมง

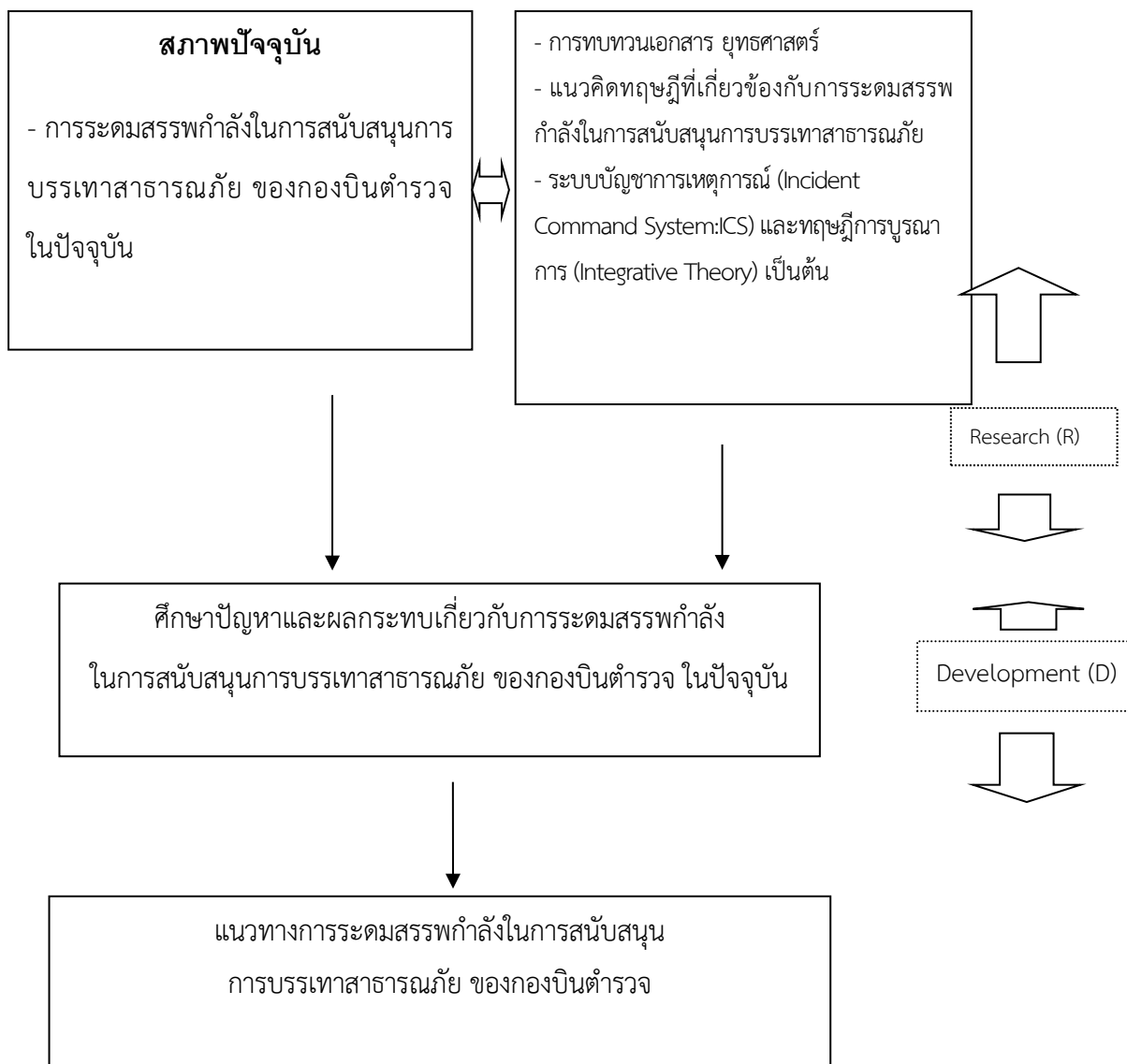
6. การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในพื้นที่ประสบภัยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งข้าราชการกระทรวงมหาดไทยปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของจังหวัดที่ประสบภัย

7. การให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณะชนศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจสำนักเลขาธิการป้องกันฝ่ายพลเรือนได้

8. จัดทำแถลงการณ์เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์แก่สาธารณะชนผ่านสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่สภาวะปกติ

กรอบแนวคิด

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบการวิจัยไว้ตามตารางภาพต่อไปนี้

สรุป

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบถึงแนวทางการระดมสรรพกำลังทางอากาศของกองบินตำรวจ ที่ได้จากการใช้ แนวคิดจากระบบบัญชาการเหตุการณ์ ทฤษฎีการบูรณาการ และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕58 – ๒๕64 โดยมียุทธศาสตร์ที่กล่าวถึงด้านความมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์หลักที่ได้จากแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 อันได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบูรณาการการจัดการในภาวะฉุกเฉิน และยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน และ แต่แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติจะเน้นการจัดการภัยพิบัติที่ทางบก ที่มีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานปฏิบัติหลัก ส่วนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทางอากาศที่เป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงพื้นที่ประสบภัยได้เร็วที่สุดนั้นยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับหน่วยปฏิบัติ และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ที่กำหนดแผนผังความเชื่อมโยงการปฏิบัติร่วมกับหน่วยต่าง ๆ นั้น

บทที่ 3

การดำเนินงานเตรียมความพร้อมในการสนับสนุน การบรรเทาสาธารณภัย สภาพปัญหา และผลกระทบ

การศึกษาการเตรียมความพร้อมในการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย กองบินตำรวจ มีความมุ่งหมายเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑ เพื่อศึกษา วิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมสรรพกำลังของกองบินตำรวจที่ผ่านมา โดยมีลำดับในการศึกษา ดังนี้

๑. ศึกษาแผนบรรเทาสาธารณภัย กองบินตำรวจ
๒. ตัวอย่างการดำเนินการในการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัยที่ผ่านมา
3. ปัญหาและข้อขัดข้องที่ผ่านมา
4. สรุป

ประวัติ กองบินตำรวจ

เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2493 กรมตำรวจในสมัยนั้น เห็นว่าควรจะนำเอาอากาศยานมาใช้ในราชการกรมตำรวจ ในด้านความช่วยเหลือปราบปรามโจรผู้ร้ายในถิ่นทุรกันดาร ผู้ตรวจการจราจร เพื่อช่วยเหลือสภาพการจราจรในจังหวัดพระนครและผู้ตรวจราชการ จึงเริ่มต้นด้วยการทดลองจัดตั้งเป็นหน่วยขนาดเล็ก เรียกว่าหน่วยบินตำรวจ โดยกรมตำรวจ ได้ซื้ออากาศยานประเภทเฮลิคอปเตอร์ แบบ ฮิลเลอร์ 360 จำนวน 1 ลำโดยให้ขึ้นการบังคับบัญชาต่อรองตำรวจนครบาลวังปารุสก์วัน และให้เก็บรักษาเครื่องบินไว้ที่สนามเสือป่า

ปี พ.ศ.2496 สถานการณ์ในราชอาณาจักรลาวมีที่ท่าว่าจะกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของราชอาณาจักรไทย กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งตั้งกองบัญชาการตำรวจรักษาชายแดน (ภาคอีสาน) ขึ้นเมื่อวันที่ 6 พ.ค ปี พ.ศ.2496 และสถานการณ์ชายแดนภาคใต้มีความจำเป็นที่จะต้องปราบปรามโจรจีนคอมมิวนิสต์ (จคม.) ร่วมกับรัฐบาลมาเลเซีย จึงได้จัดหาอากาศยานเพิ่มมากขึ้นมีทั้งเครื่องบินและเฮลิคอปเตอร์ ทำให้สถานที่ไม่พอเก็บรักษา กรมตำรวจจึงขอใช้สถานที่ในกองทัพอากาศดอนเมืองจัดเป็นที่ตั้งหน่วยใหม่และเรียกชื่อว่ากองสื่อสารทหารอากาศ ขึ้นตรงต่อกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ทำหน้าที่ปฏิบัติการกิจสนับสนุนปราบปรามโจรทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ

สนับสนุนกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน โดยได้จัดซื้อเฮลิคอปเตอร์จำนวน 12 ลำ และเครื่องบินจำนวน 3 ลำ

ปี พ.ศ.2497 ความจำเป็นในการใช้อากาศยานมีมากขึ้น โดยเฉพาะการลำเลียงขนส่งทางอากาศ กรมตำรวจจึงได้ซื้อเครื่องบินขนส่งเพิ่มอีก 2 ลำ เฮลิคอปเตอร์เพิ่มอีก 4 ลำ

ปี พ.ศ.2503 ได้มีการจัดตั้งหน่วยบินตำรวจน้ำขึ้นที่กองตำรวจน้ำ (รน.) เนื่องจากเป็นหน่วยงานอีกหน่วยงานหนึ่ง ที่มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องบินและเฮลิคอปเตอร์ ตั้งแต่การจัดตั้งตำรวจรักษาชายแดน (ต่อมาเป็นตำรวจตระเวนชายแดน) กิจการด้านการบินของหน่วยบินตำรวจได้ให้การสนับสนุนโดยตรงต่อตำรวจตระเวนชายแดนเป็นส่วนใหญ่ หรืออาจกล่าวได้ว่าเกือบทั้งหมด ดังนั้นภารกิจและการปฏิบัติจึงเท่ากับว่าหน่วยบินตำรวจขึ้นการบังคับบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนโดยปริยาย

ปี พ.ศ.2504 ให้มีฐานะเป็นหน่วยขึ้นกับตำรวจภูธร เรียกว่ากองบัญชาการตำรวจภูธร (ฝ่ายชายแดน) และหน่วยบินตำรวจก็ได้รับการยกฐานะเป็น กองกำกับการบินลำเลียง ขึ้นกับฝ่ายสนับสนุนตำรวจภูธร (ฝ่ายชายแดน) มีชื่อย่อคือ กก.บล.ผน.ชด.

ในปีเดียวกันนี้ เนื่องจากภารกิจของกองกำกับการบินลำเลียงได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวาง มิได้จำกัดเฉพาะการสนับสนุนตำรวจตระเวนชายแดนเท่านั้น ยังคงต้องสนับสนุนตำรวจภูธร และส่วนราชการอื่นเป็นอันมาก และฝ่ายช่วยเหลือของสหรัฐฯ เห็นว่าหลายหน่วยงานในกรมตำรวจ มีความต้องการอากาศยานไว้ใช้ในราชการของตนเอง เช่น ตำรวจน้ำ ตำรวจป่าไม้ และตำรวจดับเพลิง หากให้มารวมกันก็คงเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรมตำรวจจึงได้มีความคิดที่จะยกฐานะกองกำกับการบินลำเลียง ฝ่ายสนับสนุนตำรวจตระเวนชายแดนขึ้นเป็นหน่วยงานระดับกองบังคับการ ขึ้นตรงต่อกรมตำรวจ โดยได้รับความเห็นชอบและการสนับสนุนจาก USOM และกรมวิเทศสหการ ซึ่งเป็นหน่วยงานบริหารงานรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ แนวความคิดนี้ได้ชั่ยยุติเมื่อ 26 มิ.ย. พ.ศ.2510 โดยกรมตำรวจได้ยกฐานะ กองกำกับการบินลำเลียงและหน่วยบินตำรวจน้ำ ทดลองจัดตั้งเป็นกองบินตำรวจ โดยแต่งตั้งให้ พ.ต.อ.พิชิต รักษาเวศ หัวหน้าฝ่ายอำนวยการภูธรตำรวจชายแดน ทำหน้าที่ผู้บังคับการกองบินตำรวจอีกตำแหน่งหนึ่ง จากนั้นได้สร้างอาคารที่ทำการต่างๆขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2511 แล้วเสร็จในปี พ.ศ.2512 ในเนื้อที่ประมาณ 222 ไร่ ที่ทุ่งท่าแร่ จังหวัดนครราชสีมา

วันที่ 18 พ. ศ. 2512 ได้มีพระราชกฤษฎีกาตั้งกองบินตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับกองบังคับการ ขึ้นตรงต่อกรมตำรวจเรียกว่า กองบินตำรวจ

วิสัยทัศน์ กองบินตำรวจ

ปฏิบัติการบินอย่างมืออาชีพ เป็นสากล เพื่อความมั่นคงของชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และความปลอดภัยของประชาชน

พันธกิจ กองบินตำรวจ

๑. ปฏิบัติการบินเป็นพระราชพาหนะและถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
๒. สนับสนุนอากาศยานเพื่อปฏิบัติการกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๓. ปฏิบัติงานร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติของส่วนราชการอื่นๆ ที่ร้องขอรับการสนับสนุน
๔. บำรุงรักษาอากาศยานให้พร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล
๕. พัฒนาคณาจักรให้มีความเป็นมืออาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งขององค์กร
๖. ปฏิบัติภารกิจและช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามนโยบายรัฐบาลให้เกิดผลสัมฤทธิ์

หน่วยบิน และ อากาศยาน กองบินตำรวจ

ปัจจุบันกองบินตำรวจมีอากาศยานปีกติด จำนวน 6 ลำ อากาศยานปีกหมุน จำนวน 50 ลำ และมีหน่วยบินอยู่ตามจังหวัดต่างๆ 23 หน่วยบิน ทั่วประเทศ

การสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย กองบินตำรวจ

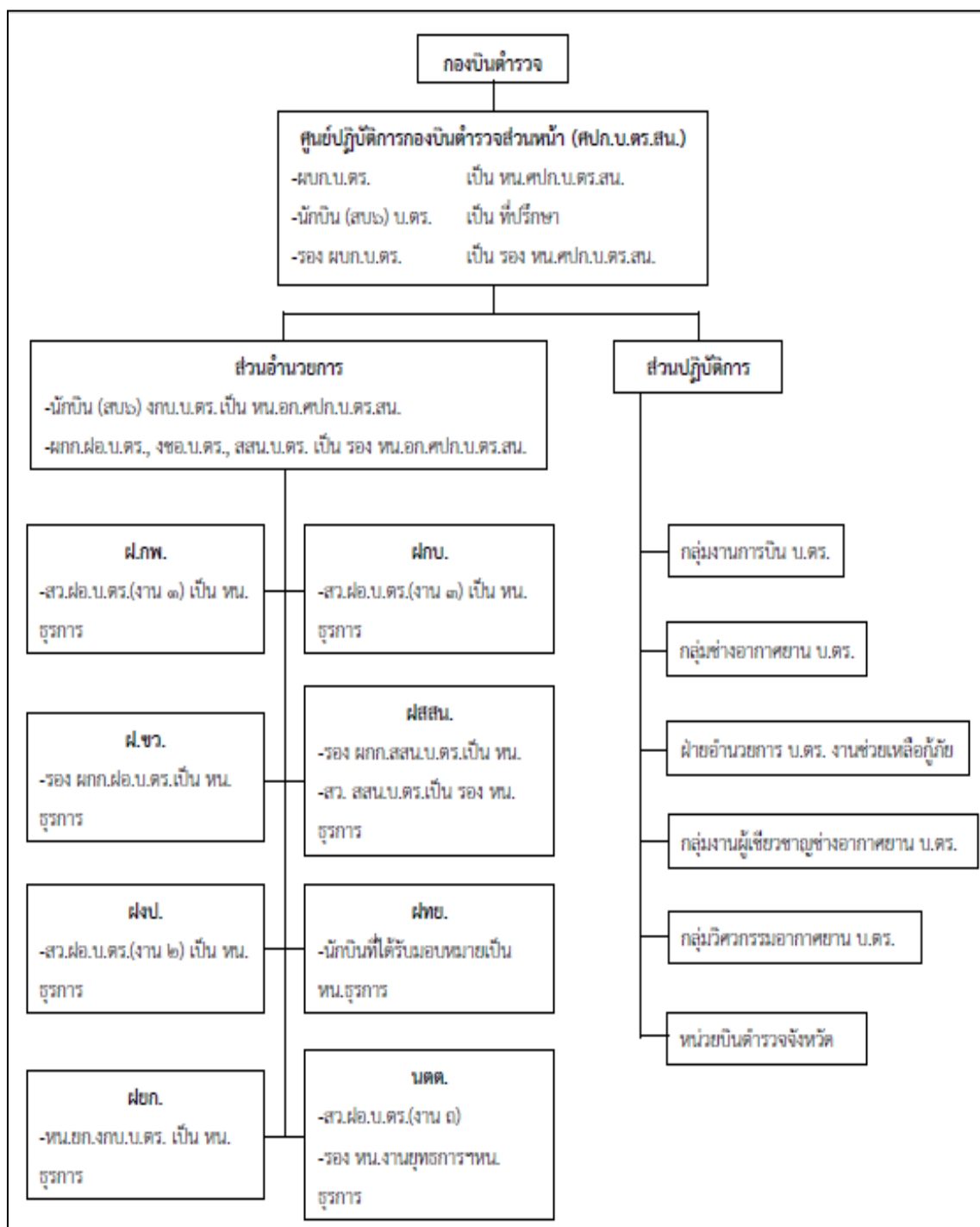
กองบินตำรวจเป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านการบินของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่สนับสนุนอากาศยานในการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติในภารกิจสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพื้นที่ ทั้งนี้การปฏิบัติการบินจะต้องเป็นไปตามกฎหมายระเบียบและกฎการบินสากล

ภารกิจกองบินตำรวจตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มอบหมายให้กองบินตำรวจเป็นหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติ ดังนี้ จัดอากาศยาน พร้อมเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการช่วยเหลือกู้ภัยตามความเหมาะสมให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย, นำชุด

แพทย์ของโรงพยาบาลตำรวจพร้อมยาและเวชภัณฑ์ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย, ลำเลียงสิ่งของพระราชทาน เครื่องอุปโภคบริโภคที่จัดซื้อหรือได้รับบริจาค จากแหล่งรวบรวมไปส่งลงในพื้นที่ประสบภัย, นำผู้บังคับบัญชาพร้อมคณะตรวจสถานการณ์สาธารณภัยเพื่อวางแผนช่วยเหลือผู้ประสบภัย, จัดทำแผนงานโครงการ ด้านงบประมาณ ที่เกี่ยวข้องในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงาน เสนอต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อการเตรียมความพร้อมและในการดำรงขีดความสามารถของการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติให้กับหน่วยต่าง ๆ เมื่อได้รับการร้องขอ และสนับสนุนการปฏิบัติให้กับกองบัญชาการตำรวจนครบาล ในการปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานครหรือแผนปฏิบัติการเผชิญเหตุสาธารณภัยในระดับพื้นที่

ในส่วนกองบินตำรวจได้จัดทำแผนตั้งศูนย์ปฏิบัติการกองบินตำรวจส่วนหน้า (ศปก.บ.ตร.สน.) ตั้งที่หน่วยบินตำรวจหัวหิน อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีภารกิจ ป้องกัน แก้ไข บรรเทาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติและสาธารณภัยตามที่กองบินตำรวจได้รับมอบหมาย เพื่อให้ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐมีความปลอดภัย จากภัยพิบัติและสาธารณภัย สนับสนุนการฟื้นฟูบูรณะตามที่ได้รับการร้องขอ ติดตามสถานการณ์และเหตุการณ์สาธารณภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกประเทศ เหมาะสมกับสถานการณ์และสอดคล้องกับแผนบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม และแผนการบรรเทาสาธารณภัยของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งแนวทางการประสานงานระหว่างพลเรือนและหน่วยงานต่างๆ ในการบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งงานการค้นหา และช่วยเหลือผู้ประสบภัย กองบินตำรวจ ก็ได้จัดให้มีการซ้อม การค้นหา และช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นประจำทุกเดือน

แผนภาพที่ 3-4 การจัดเฉพาะกิจ สปก.บ.ตร.สน.

ที่มา : แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกกต.ส่วนหน้า

การดำเนินการสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยที่ผ่านมา

1. แผ่นดินไหวและคลื่นสึนามิในมหาสมุทรอินเดีย พ.ศ. 2547

แผ่นดินไหวในมหาสมุทรอินเดีย พ.ศ. 2547 เป็นแผ่นดินไหวใต้ทะเล เกิดขึ้น เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ศูนย์กลางอยู่ลึกลงไปมหาสมุทรอินเดีย ใกล้ด้านตะวันตกของตอนเหนือเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย แรงสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหว ทำให้เกิดความเสียหายบนเกาะสุมาตรา และยังรับรู้ได้ในภาคใต้ของประเทศไทย

ข้อมูล ณ วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2548 มีจำนวนผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บ และผู้สูญหาย ในประเทศไทย มีจำนวนทั้งหมด 5,309 คน ผู้สูญหายจำนวนทั้งหมด 3,370 คน ต่อมาได้มีการรับแจ้งจากญาติพี่น้องของผู้ประสบภัยภายหลังการเกิดเหตุ จำนวนดังกล่าวนี้ลดลงเพราะได้พบผู้ที่รับแจ้งว่าสูญหายบางคนแล้ว นอกจากนี้ยังมีการค้นพบศพผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการตรวจสอบเอกลักษณ์ของศพที่เก็บรักษาไว้เพื่อให้ทราบว่าเป็นผู้ใด นอกจากนี้มีผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บ และผู้สูญหายเป็นจำนวนมากแล้ว ยังมีความเสียหายในด้านทรัพย์สิน ได้แก่ บ้านเรือนของราษฎร โรงแรม บังกะโล โฮมสเตย์ เกสต์เฮาส์ ร้านค้า ร้านอาหาร ทรัพย์สินส่วนตัวของนักท่องเที่ยว ยานพาหนะ ตลอดจนระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ อาทิ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ถนน เป็นมูลค่ากว่าพันล้านบาท

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือในเหตุการณ์นี้ กองบินตำรวจได้ส่งเฮลิคอปเตอร์ในการช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัย โดยการบรรทุกคนเจ็บ นำสิ่งของช่วยเหลือในจุดที่รถยนต์ไม่สามารถเข้าถึงได้ แต่ยังพบปัญหาในเรื่องการประสานงานของทีมช่วยเหลือเนื่องจากมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาช่วยค้นหาจำนวนมาก โดยไม่มีหน่วยงานกลางประสานงานที่ดีพอ

2. อุทกภัยในประเทศไทย พ.ศ. 2554

อุทกภัยในประเทศไทย พ.ศ. 2554 หรือที่นิยมเรียกกันว่า มหาอุทกภัย เป็นอุทกภัยรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อบริเวณลุ่ม แม่น้ำเจ้าพระยา และลุ่ม แม่น้ำโขง เริ่มตั้งแต่ปลาย เดือนกรกฎาคม และสิ้นสุดเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2555 มีราษฎรได้รับผลกระทบกว่า 12.8 ล้านคน ธนาคารโลก ประเมินมูลค่าความเสียหายสูงถึง 1.44 ล้านล้านบาท

อุทกภัยครั้งนี้เริ่มขึ้นในระหว่างฤดูมรสุม เมื่อ พายุหมุนนุกเตน ขึ้นฝั่งทางตอนเหนือของเวียดนาม ส่งผลให้เกิดฝนตกหนักทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ ประเทศไทย และทำให้เกิดอุทกภัยในหลายจังหวัดเริ่มตั้งแต่วันที่ 31 กรกฎาคม [6] ภายในสัปดาห์แรกของอุทกภัยก็มีรายงาน

ผู้เสียชีวิตถึง 13 คน [7] อุทกภัยดำเนินต่อไปใน 16 จังหวัดขณะที่ฝนยังคงตกลงมาอย่างหนัก และภายในเวลาไม่นานอุทกภัยก็ลุกลามไปทางใต้เมื่อ แม่น้ำเจ้าพระยา ได้รับน้ำปริมาณมากจากแม่น้ำสาขา และส่งผลกระทบต่อหลายจังหวัดในภาคกลาง จนถึงวันที่ 4 ตุลาคม 2554 จังหวัดยังได้รับผลกระทบ และเสี่ยงต่ออุทกภัยเพิ่มเติม เนื่องด้วยเขื่อนส่วนใหญ่มีระดับน้ำใกล้หรือเกินความจุ

อุทกภัยดังกล่าวทำให้พื้นดินกว่า 150 ล้านไร่ (6 ล้านเฮกตาร์) ซึ่งในจำนวนนี้เป็นทั้งพื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมใน 65 จังหวัด 684 อำเภอ ราษฎรได้รับความเดือดร้อน 4,086,138ครัวเรือน 13,595,192 คน บ้านเรือนเสียหายทั้งสิ้น 2,329 หลัง บ้านเรือนเสียหายบางส่วน 96,833 หลัง พื้นที่การเกษตรคาดว่าจะได้รับความเสียหาย 11.20 ล้านไร่ ถนน 13,961 สาย ท่อระบายน้ำ 777 แห่ง ฝาย 982 แห่ง ทันบก 142 แห่ง สะพาน /คอสพาน 724 แห่ง บ่อปลา / บ่อกึ่ง / หอย 231,919 ไร่ ปศุสัตว์ 13.41 ล้านตัว มีผู้เสียชีวิต 813 ราย (44 จังหวัด) สูญหาย 3 คน อุทกภัยครั้งนี้ถูกกล่าวขานว่าเป็น "อุทกภัยครั้งร้ายแรงที่สุดทั้งในแง่ของปริมาณน้ำและจำนวนผู้ได้รับผลกระทบ"

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดหน่วยปฏิบัติการเฉพาะกิจศูนย์รักษาความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน และการจราจร กับศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบินตำรวจจัดเฮลิคอปเตอร์เพื่อใช้ในการอพยพคน การแจกสิ่งของต่าง ๆ ในพื้นที่ ๆ ประสบปัญหาอุทกภัย ที่เรือหรือรถยนต์ไม่สามารถเข้าถึงได้

3. ไฟไหม้อาคารพาณิชย์ ซ.นราธิวาส 18 จังหวัดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2559

วันที่ 5 ก.พ. พ.ศ. 2559 เกิดเหตุเพลิงไหม้อาคารสูง 10 ชั้น ซอยนราธิวาส 18 ถนนนราธิวาส เขตยานนาวา เป็นอาคารพักอาศัยชื่อ ซีเค เรสซิเดนซ์ มีกลุ่มควันสีดำและแสงเพลิงพวยพุ่งเกิดขึ้นที่บริเวณชั้น 3 ของอาคาร แล้วลุกลามขึ้นชั้นด้านบนขึ้นไปอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันจุดเกิดเหตุเป็นซอยแคบเจ้าหน้าที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้สะดวก มีรถดับเพลิงสามารถเข้าพื้นที่เกิดเหตุได้เพียง 1 คันที่เหลื่อต้องจอดรอบนอกแล้วใช้วิธีต่อสายฉีดน้ำ ลากจากปากซอยเข้าไปประมาณ 100 เมตร เพื่อฉีดน้ำสกัดกั้นเพลิงไม่ให้ลุกลาม แต่ไม่สามารถฉีดไปยังจุดเกิดเหตุได้ จึงได้ใช้รถกระเช้ายกตัวขึ้น แสงเพลิงยังไหม้ลุกลามเต็มบริเวณชั้น 3 แล้วลุกลามไปยังชั้น 4 ,5 และ 6 อย่างรวดเร็ว โดยในอาคารดังกล่าวรับแจ้งว่ามีผู้ติดค้างอยู่บนอาคาร และได้ออกมาขอร้องความช่วยเหลือที่บริเวณ ริมระเบียงชั้น6 ซึ่งได้ร้องขอความช่วยเหลือ จากนั้นไม่ถึง 20 นาที เกิดภาพที่สลดหดหู่เนื่องจากผู้ประสบภัยได้ถูกไฟคลอกเสียชีวิตไปต่อหน้าต่อตา เนื่องจากเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องไม่สามารถดำเนินการดับไฟ ขณะที่เจ้าหน้าที่ชุดผจญเพลิง

ก็ยังไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติการในตัวอาคารเพื่อให้การช่วยเหลือได้ เพราะไฟลุกไหม้รุนแรงจนทำให้เกิดเหตุสุดขั้วดังกล่าวเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ดับเพลิงได้นำรถดับเพลิงจำนวน 6 คัน รถกระเช้า 2 คัน เข้าพื้นที่เกิดเหตุเพื่อฉีดสกัดเพลิงและช่วยเหลือผู้ที่ติดอยู่ในอาคาร เนื่องจากมีคนติดอยู่ในลิฟท์ของอาคารดังกล่าว ขณะเกิดเพลิงไหม้จำนวนหนึ่ง

กองบินตำรวจได้รับการประสานขอความช่วยเหลือ จึงส่งเฮลิคอปเตอร์เข้าสนับสนุนช่วยเหลือผู้ติดค้างอยู่ในอาคารแต่ปรากฏว่าเฮลิคอปเตอร์ไม่สามารถเข้าสนับสนุนได้จึงยกเลิกปฏิบัติการ

4. ปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยถ้ำหลวง จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2561

ปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยถ้ำหลวง เป็นปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยผู้ประสบภัย 13 ชีวิต ที่ติดภายในถ้ำหลวง วนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 23 มิถุนายน - 10 กรกฎาคม 2561 ที่เข้าไปสำรวจและหายตัวไป ทั้งหมดได้เข้าไปในถ้ำหลวงและไม่สามารถกลับออกมาได้เนื่องจาก โดยเริ่มปฏิบัติการค้นหาโดยทันทีตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2561[14] เป็นการรวมผู้เชี่ยวชาญด้านการกู้ภัย การดำน้ำ การขุดเจาะ นักภูมิศาสตร์ นักปีนเขา ตำรวจ ทหาร เอกชนจากทุกภาคส่วนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งเป็นปฏิบัติการที่ได้รับความสนใจจากสังคมเป็นวงกว้าง

ปฏิบัติการนี้มีผู้เข้าร่วมในการช่วยชีวิตกว่า 10,000 คน ซึ่งรวมถึงนักดำน้ำกว่า 100 คน, นักกู้ภัยจำนวนมาก, ตัวแทนจากหน่วยงานของรัฐประมาณ 100 แห่ง, เจ้าหน้าที่ตำรวจ 900 คน และทหาร 2,000 คน กองบินตำรวจจึงส่งเฮลิคอปเตอร์ จำนวน 10 ลำ สนับสนุนการค้นหาและลำเลียงผู้ประสบภัยไปยังโรงพยาบาล

แต่พบการปฏิบัติงาน / ขั้นตอนที่ทำไม่ได้ไม่ดี ในการปฏิบัติการกิจการช่วยเหลือโดยเฮลิคอปเตอร์แพทย์ โรงพยาบาลของตำรวจ/ทหาร ไม่เป็นไปตามแผนที่ซ้อมไว้ เนื่องจากการซ้อมในเวลากลางวันแต่การจริงในเวลากลางคืน เจ้าหน้าที่ขาดความชำนาญและมีอุปสรรคในการปฏิบัติงาน รวมถึงการจำแนกอาการของผู้ประสบภัยว่าต้องใช้เฮลิคอปเตอร์ลำเลียงประเภทใดจึงจะเหมาะสม และพบข้อขัดข้องด้านข้อมูล และการสั่งการ โดยในช่วงแรกของการปฏิบัติงาน (ก่อนวันที่ 30 มิ.ย.61) ไม่มีศูนย์ประสานงานทางอากาศทำให้ขาดความชัดเจนในการสั่งการทางอากาศยาน การขาดข้อมูลสิ่งของที่

ลำเสียงทางอากาศ เช่น เครื่องสูบน้ำ ถังอากาศ ทำให้การลำเสียงในแต่ละครั้งล่าช้า และบุคลากรและอากาศยานไม่เพียงพอ

ปัญหาและข้อขัดข้องที่ผ่านมา

จากเหตุการณ์ตัวอย่างในการดำเนินการสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยที่ผ่านมาพบ ปัญหาและข้อขัดข้อง ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน
2. ด้านความพร้อมของกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือ
3. ด้านความรู้ความชำนาญของเจ้าหน้าที่

สรุป

การศึกษาในบทที่ 3 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 1 นั้น ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาและข้อขัดข้องที่ผ่านมาในภารกิจสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัยของกองบินตำรวจ พบความบกพร่องด้านการบริหารจัดการในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ความพร้อมของกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือ และความรู้ความชำนาญของเจ้าหน้าที่
2. แม้กองบินตำรวจได้จัดทำแผนบรรเทาสาธารณภัย กองบินตำรวจขึ้นเพื่อเป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินการในการสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยในกองบินตำรวจเอง แต่การดำเนินการดังกล่าว ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องต่างๆ

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย

การวิจัยเรื่อง แนวการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยนำเสนอผลการวิจัยออก 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์แนวทางในการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 ราย ซึ่งประกอบด้วย รองหัวหน้ากลุ่มงานการบิน กองบินตำรวจ จำนวน 1 ท่าน นักบิน (สบ5) กลุ่มงานการบิน กองบินตำรวจ จำนวน 1 ท่าน ผู้กำกับการ ฝ่ายอำนวยการ กองบินตำรวจ จำนวน 1 ท่าน สารวัตร งานวางแผน กองบินตำรวจ 1 ท่าน และผู้บังคับหมู่ ฝ่ายอำนวยการ กองบินตำรวจ จำนวน 1 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีมุมมองอยู่ในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะของข้อมูลผู้ให้ข้อมูลมานำเสนอเพียงบางรายเพื่อให้สะท้อนให้เห็นแนวคิดดังกล่าว ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาและผลกระทบด้านการบริหารจัดการ

การศึกษาวิจัย พบว่า แผนบรรเทาสาธารณภัย กองบินตำรวจ ที่ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อม เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินนั้น มุ่งเน้นไปในการ

ประสานงานภายในกองบินตำรวจเป็นสำคัญ จึงทำให้พบปัญหาในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เนื่องจากแผนการจัดเฉพาะกิจ ศปก.บ.ตร.สน. ยังไม่ได้มีการกำหนดไว้ชัดเจน ซึ่งเห็นได้จากกรณีการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้สูญหายในวนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย ส่งผลกระทบให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน เนื่องจากยังคงขาดความชัดเจนในการสั่งการทางอากาศยานระหว่างหน่วยงาน

การเกิดสาธารณภัยนั้น สามารถเกิดขึ้นได้ทุกพื้นที่ ทุกเวลา และไม่อาจคาดการณ์สถานการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นได้ ซึ่งหากไม่เร่งรีบดำเนินการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและทันท่วงที อาจส่งผลกระทบต่อให้มีจำนวนผู้เสียชีวิตมากขึ้น และจากความซับซ้อนและผลกระทบของสาธารณภัยที่รุนแรง ทำให้มีความจำเป็นต้องบูรณาการจากหลายหน่วยงาน ทั้งราชการ เอกชน จากทั้งในและต่างประเทศเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิบัติการเดียวกัน ซึ่งแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ได้กำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและหน่วยงานราชการที่ร่วมปฏิบัติ นำระบบการบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System : ICS) เป็นแนวทางการจัดการภัยพิบัติ โดยเฉพาะเรื่องการจัดโครงสร้าง กลุ่มงาน และกระบวนการวางแผนในการบรรเทาสาธารณภัย ในเรื่องนี้ อนุสรณ์ แก้วกังวาล (๒๕๕๗ :๑๐๒ - ๑๐๓) ได้กล่าวว่าประเทศไทยได้นำระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident CommandSystem : ICS) มาใช้ประมาณ ๑๐ ปีแล้ว แต่ความเข้าใจในระบบบัญชาการเหตุการณ์ยังมีไม่มาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสาธารณภัย รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรสาธารณกุศลต่าง ๆ ยังคงนำมาใช้น้อย ความรู้เกี่ยวกับระบบบัญชาการเหตุการณ์ยังคงเป็นความรู้เฉพาะกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านเผชิญเหตุ ประกอบกับผู้บัญชาการเหตุการณ์ที่เป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการอำนวยความสะดวกในแต่ละเหตุการณ์ยังไม่มีประสบการณ์ในการบัญชาการ ขาดวิทยากรที่มีความรู้ในการถ่ายทอด ซึ่งจะต้องทำควบคู่ไปกับการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกระดับ โดยในส่วนกองบินตำรวจที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานฝ่ายสนับสนุนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยงานที่ต้องจัดชุดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญพิเศษสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ชุดกู้ภัย ชุดสุนัขค้นหา ชุดเก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด ปฏิบัติหน้าที่ด้านการพิสูจน์สถานที่เกิดเหตุ การชันสูตรพลิกศพ การตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลการจัดการศพ การติดตามผู้สูญหายและการส่งกลับ สนับสนุนกำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ อุปกรณ์และยานพาหนะแก่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ แม้ว่าจะมีการจัดการฝึกการค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือที่ประสบภัย(SAREX) เป็นประจำทุกปีและได้แนวทางการทำงานที่สอดคล้องกับระบบบัญชาการเหตุการณ์

(Incident Command System : ICS) ก็ตาม แต่จำเป็นต้องให้ความรู้กับกำลังพลทุกระดับและฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยร่วมกันจำนวนมาก เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต กรมศิลปากร กรมทรัพยากรธรณี กรมควบคุมมลพิษ และสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นต้น ภารกิจของหน่วยงานต่าง ๆ มีความซ้ำซ้อนกันทั้งพื้นที่และขอบเขตของการปฏิบัติงาน มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่แตกต่างกันไป และยังคงปฏิบัติงานตามภารกิจเหมือนปกติ ทำให้ขาดการบูรณาการและประสานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในภาวะปกติและในภาวะไม่ปกติจึงขาดประสิทธิภาพในการรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในด้านขอบเขตอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานต่างๆ เช่น ยังขาดกฎหมายที่ให้อำนาจในการควบคุมกิจกรรมทางอากาศ และกฎหมายหลายฉบับล้าสมัย เป็นต้น รวมถึงด้านงบประมาณ กำลังและทรัพยากรของหน่วยงานต่าง ๆ มีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายต่างประเทศ, ๒๕๕๘ : ๓) ด้านการบริหารจัดการ แม้ในกองบินตำรวจเอง หรือหน่วยงานอื่นๆ ต่างมีแผนบรรเทาสาธารณภัย ของตน และแต่ละหน่วยงานได้ปฏิบัติตามแผนของตนแล้วนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์จริง แต่ละหน่วยยังไม่สามารถนำผลของตนมาใช้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสะท้อนจากการตีความประโยคคำพูดของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

นักบิน (สบ5) กลุ่มงานการบิน กองบินตำรวจ กล่าวว่า “...มันยากที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น ยิ่งเป็นคนที่เราไม่รู้จักกันมาก่อน ไม่เคยทำงานร่วมกัน ต่างคนต่างถือแผนของตน ซึ่งจุดประสงค์เดียวกันก็จริง แต่ใช้คนละวิธี เราคิดไม่เหมือนกัน เปรียบเทียบได้กับ เราจะไปสวนจตุจักร เราขับรถไปทางธรรมดา แต่อีกคนขับรถขึ้นทางด่วน ถึงจตุจักรเหมือนกัน แต่ไม่ได้ไปด้วยกัน ใช้คนละเส้นทางกันเลย มันควรมาคุยกัน มาคุ้นเคยกัน จัดทำแผนร่วมกัน มาฝึกซ้อมร่วมกันบ่อยขึ้น อาจจะทุก 6 เดือน ...” (สัมภาษณ์. เม.ย.2563)

สารวัตร งานวางแผน กองบินตำรวจ กล่าวว่า “ปัญหานี้ เป็นปัญหาใหญ่ บางครั้งพบว่า การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นไม่มีประสิทธิภาพ สื่อสารกันไม่เข้าใจบ้าง ประสานงานกันล่าช้าบ้าง ทำให้ไม่เกิดการทำงานร่วมกันที่ดี หากเราวางแผนแนวทางร่วมกันไว้ การทำงานน่าจะมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น...” (สัมภาษณ์. มี.ค.2563)

ผู้บังคับหมู่ ฝ่ายอำนวยการ กองบินตำรวจ กล่าวว่า “...ในการทำงานร่วมกัน มันต้องคุ้นเคยกัน หรือใจตรงกันบ้าง ถึงจะประสานงานกันได้ อยากให้ช่วยๆกัน การช่วยเหลือกันนั้น มันเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วน ทุกคนต้องมีจิตสำนึกในการสนับสนุนภารกิจร่วมกัน...” (สัมภาษณ์. เม.ย.2563)

2. ปัญหาและผลกระทบด้านความพร้อมของกำลังพลและอากาศยาน

การศึกษาวิจัย พบว่า ในการปฏิบัติงานด้านสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัยของกองบินตำรวจ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความพร้อมของกำลังพลและอากาศยาน จึงเป็นต้องขอรับกำลังพลเพิ่ม จัดหาอากาศยานเพิ่มเติม และจัดหาอากาศยานทดแทนอากาศยานที่มีอยู่แต่ไม่สามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งองค์บุคคล องค์วัตถุ และองค์ยุทธวิธี ซึ่งเป็นปัญหาดั้งเดิม และเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ยาก เนื่องจากต้องใช้งบประมาณสูง โดยสะท้อนจากการตีความประโยคคำพูดของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

รองหัวหน้ากลุ่มงานการบิน กองบินตำรวจ “...อากาศยานเราไม่พอ บางทีต้องนำไปใช้ในภารกิจอื่น เครื่องต้องบำรุงรักษา ก่อน หากนำไปใช้เลย เกรงว่าจะเกินอันตราย และมีความต้องการในอุปกรณ์เฉพาะทาง เช่น อากาศยานไร้คนขับสำหรับนำไปใช้ในการสำรวจเส้นทาง หรืออุปกรณ์ช่วยเหลือในการปฏิบัติการในเวลากลางคืน...” (สัมภาษณ์. มี.ค.2560)

นักบิน (สบ5) กลุ่มงานการบิน กองบินตำรวจ กล่าวว่า “เราก็ต้องคำนึงถึงร่างกายความพร้อมของคนเราด้วย เสร็จจากภารกิจแรกต้องพักผ่อน ต้องมีชั่วโมงการพักผ่อนที่เพียงพอ อีกประเด็นก็คือ พวกเครื่องมือเครื่องมือ อาจจะเป็นสิ่งเล็กๆ แต่ก็เป็นสิ่งสำคัญ...” (สัมภาษณ์. เม.ย.2560)

สารวัตร งานวางแผน กองบินตำรวจ กล่าวว่า “ผมพยายามจัดคน จัดเครื่องที่เราที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่ทุกภารกิจก็สำคัญหมด บางภารกิจเกิดขึ้นพร้อมกันหรือช่วงเวลาใกล้เคียงกัน แต่เราใช้คนและอากาศยานไปกับภารกิจก่อนหน้าแล้ว ด้วยทรัพยากรคนและอากาศยานเรามีจำกัด ทำให้การบริหารจัดการยากเหมือนกัน และอีกหนึ่งปัจจัยก็คือการโยกย้ายตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการประสานงาน ทำให้การประสานงานต่างๆขาดความต่อเนื่องและความเข้าใจ จึงทำให้เกิดอุปสรรค...” (สัมภาษณ์. มี.ค.2563)

3. ปัญหาและผลกระทบด้านเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความชำนาญ

การศึกษาวิจัย พบว่า สาธารณภัยอาจไม่ใช่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำ และสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง อาจแตกต่างกันไปในหลายรูปแบบ และในการช่วยเหลือกันนั้น จำเป็นที่จะต้องใช้ความชำนาญในการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ที่จะปฏิบัติการดังกล่าว จึงต้องมีความที่ถูกต้อง

เกี่ยวกับการช่วยเหลือกู้ภัย ซึ่งปัญหาในด้านนี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นง่าย และแก้ไขได้ง่ายเช่นกัน เนื่องจากเราสามารถทำได้เองภายในหน่วยงาน และใช้งบประมาณไม่สูงนัก โดยสะท้อนจากการตีความประโยค คำพูดของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

รองหัวหน้ากลุ่มงานการบิน กองบินตำรวจ “เรื่องนี้ก็สำคัญ ภัยแต่ละประเภท ต้องใช้วิธีคนละแบบ เราต้องรู้เยอะๆ แต่ละที่ที่เราไป ภูมิประเทศไม่เหมือนกันนะ บางครั้งไปตามป่าตามเขา ตรงนี้อันตราย ตรงนั้นเป็นหุบเขา อย่าลืมน้ำพื้นที่ที่ประสบภัยนั้น ไม่ใช่เส้นทางบินปกติของเรา ต้องให้ความรู้กันเยอะๆ ไม่อยากให้เกิดข้อผิดพลาด” (สัมภาษณ์. เม.ย.2560)

ผู้กำกับการ ฝ่ายอำนวยการ กองบินตำรวจ กล่าวว่า “ควรจัดฝึกอบรม เพราะเราไม่รู้หรอก ภัยครั้งต่อไปจะเกิดขึ้นเมื่อใด และร้ายแรง รุนแรงขนาดไหนต้องจัดบ่อยๆเลย และควรมีการวัดความรู้ด้วย จะเอาคนไม่รู้ไปปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้” (สัมภาษณ์. เม.ย.2560)

ผู้บังคับหมู่ ฝ่ายอำนวยการ กองบินตำรวจ กล่าวว่า “...พวกเด็กใหม่ที่เข้ามา อาจจะยังไม่มีประสบการณ์ เจอะไรมาน้อย ต้องให้ความรู้เขา ให้เขารู้เยอะๆ ไปอยู่หน้างานจะได้ทำได้ การช่วยเหลือคนให้ถูกต้องตามหลักวิธีการช่วยเหลือและกู้ภัยนั้นสำคัญมาก หากเราช่วยเหลือผิดวิธี แทนที่ผู้ประสบภัยจะปลอดภัย อาจกลายเป็นบาดเจ็บหนักขึ้น และในบางครั้งเจ้าหน้าที่เองก็ต้องบอกให้ผู้ประสบภัยทำตามขั้นตอนต่างๆ ซึ่งถ้าหากเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ที่ถูกต้อง แล้วนำไปบอกผู้ประสบภัยให้ปฏิบัติตาม จะเกิดผลลบ อาจทำให้สถานการณ์แย่ลง...” (สัมภาษณ์. เม.ย.2563)

แนวทางการแก้ปัญหาการในการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย

1. การแก้ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านโครงสร้าง การบริหารจัดการของในการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย มีสาเหตุในภาพรวมมาจากการประสานงาน และการมอบอำนาจความรับผิดชอบตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติพ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งจะต้องเตรียมแผนการดำเนินการให้ชัดเจน ดังนั้นการแก้ปัญหาในเรื่องนี้คือ ควรปรับปรุง/แก้ไข/เพิ่มเติม การนำระบบการบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System : ICS) เป็นแนวทางการจัดการภัยพิบัติ ควรวางแผนการทำงาน แบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จะต้องมีการให้ความรู้ความเข้าใจทุกระดับรวมถึงอาสาสมัครกู้ภัยต่าง ๆ ด้วย และต้องจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามแผนอย่าง

ต่อเนื่อง และซ่อมในเหตุการณ์ที่หลากหลาย มีการฝึกการแก้ปัญหาที่บังคับการ (CPX) การฝึกภาคสนาม (FTX) ที่มีการสอดแทรกการฝึกบรรเทาสาธารณภัยอยู่ด้วย ซึ่งการฝึกซ้อมในหน่วยงานมีการทำเป็นวงรอบอยู่แล้ว ขาดแต่การฝึกซ้อมร่วมกับหน่วยงานต่างๆ

2. การแก้ปัญหาด้านความพร้อมของกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือ

ขอรับกำลังพลเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการปฏิบัติการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย และ ควรปรับปรุง/แก้ไข ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่กำหนดให้ส่วนราชการที่จัดการสาธารณภัยมีวงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินสำหรับภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับเงินงบประมาณรายจ่าย โดยเพิ่มเติมหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการสาธารณภัยทางอากาศเช่นเดียวกับหน่วยงานทางบก เพื่อจะได้จัดหาอากาศยานเพิ่มเติม และจัดหาอากาศยานทดแทนอากาศยานที่มีอยู่แต่ไม่สามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยสำหรับปฏิบัติการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงต้องจัดหาเครื่องมือหรืออุปกรณ์เฉพาะทางเพิ่มเติมเพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัยที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. การแก้ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความชำนาญ

หน่วยงานควรจัดให้มีการอบรมความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติการกิจสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย โดยดำเนินการพัฒนาความรู้ด้วยการให้ความรู้เชิงเนื้อหา ควบคู่กับการให้ความรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อที่บุคลากรจะได้มีความรู้ความเข้าใจทั้งในทฤษฎีและการปฏิบัติการพัฒนาด้วยการฝึกอบรมคิดวิเคราะห์ และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจในความสัมพันธ์ของบริบทและกระบวนการในชั้นต่างๆ และมีความชำนาญในการปฏิบัติ การพัฒนามีทัศนคติด้วยการอบรมพัฒนาแนวคิด และการสัมมนาพัฒนาพฤติกรรม ซึ่งจะทำให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานในสถานการณ์วิกฤติ ซึ่งจะส่งผลให้การบรรเทาสาธารณภัยมีประสิทธิภาพขึ้น โดยควรให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติ เนื่องจากการปฏิบัติในสถานการณ์วิกฤติและเสี่ยงอันตรายนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง เพื่อลดความสูญเสียแก่ชีวิตและทรัพย์สิน

สรุป

การศึกษาในบทที่ ๔ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๒ ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

ปัญหาการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย กองบินตำรวจ มีสาเหตุในภาพรวมมาจากการประสานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงาน ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ แนวทางการแก้ปัญหา ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการให้ความรู้เชิงเนื้อหา ควบคู่กับการให้ความรู้เชิงประสบการณ์แก่กำลังพล และควรจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามแผนอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย รวมถึงควรจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ระหว่างหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ควรมีการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขั้นตอนการดำเนินการจัดการบรรเทาสาธารณภัยนั้น ให้เน้นการปฏิบัติการในเชิงรุก (Proactive Approach) ที่ให้ความสำคัญกับแนวคิด การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ(Disaster Risk Reduction : DRR) ควบคู่กับการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) และการฟื้นฟู (Recovery) และมีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาล ภายใต้นโยบายความมั่นคงหรือยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อจัดหาทรัพยากรกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการกิจเพิ่มเติม

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางในการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย” ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยไว้จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมสรรพกำลังของกองบินตำรวจที่ผ่านมา ข้อที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพสรรพกำลังของกองบินตำรวจ สำหรับบทนี้ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. สรุปผล
2. ข้อเสนอแนะ

สรุป

1. ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑

การเตรียมความพร้อมสรรพกำลังของกองบินตำรวจที่ผ่านมายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ทำให้เกิดผลในทางลบอย่างมากต่อความมั่นคงของประเทศ ทั้งในด้านภัยพิบัติ คุณภาพชีวิตของผู้ประสบภัย ระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศ ซึ่งการจัดการและบรรเทาสาธารณภัยนั้น การเตรียมการและการป้องกันเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการตั้งแต่ในภาวะปกติ โดยพบว่า มีปัญหาหลักอยู่ 3 ประเด็น คือ ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ปัญหาด้านความพร้อมของกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือ และปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความชำนาญ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

พบว่า ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ทำให้เกิดอุปสรรคความบกพร่องด้านการบริหารจัดการในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน แม้ในกองบินตำรวจเอง หรือหน่วยงานอื่นๆ ต่างมีแผนบรรเทาสาธารณภัย ของตน และแต่ละหน่วยงานได้ปฏิบัติตามแผนของตนแล้วนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์จริง แต่ละหน่วยยังไม่สามารถนำแผนของตนมาใช้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ปัญหาด้านความพร้อมของกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือ

พบว่า ปัญหาด้านความพร้อมของกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือ นั้น ถือเป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจากทั้งกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการกิจนั้น ต่างเป็นตัวขับเคลื่อนในการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย หากขาดแคลนทรัพยากรทางด้านใดด้านหนึ่ง อาจก่อให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติการกิจได้ ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความชำนาญ เป็นปัญหาที่ควรและสามารถแก้ไขได้เป็นอันดับแรก เนื่องจากหากเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ความชำนาญแล้วนั้น จะไม่สามารถดำเนินการใดๆต่อได้

2. ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาเป็นกรอบหลักในการศึกษา ทำให้ทราบถึงแนวทางในการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย กล่าวคือ ควรมีวางแผนการทำงาน แบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จะต้องมีการให้ความรู้ความเข้าใจ โดยมีการให้ความรู้เชิงเนื้อหา ควบคู่กับการให้ความรู้เชิงประสบการณ์แก่บุคลากรทุกระดับรวมถึงอาสาสมัครกู้ภัยต่าง ๆ ด้วย และต้องจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามแผนอย่างต่อเนื่อง มีการฝึกการแก้ปัญหาที่บังคับการ (CPX) การฝึกภาคสนาม(FTX) ร่วมกับหน่วยงานต่างๆเป็นวงรอบ และให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณปกติของหน่วย โดยเสนอแผนงาน/โครงการไว้ในแผนปฏิบัติการราชการประจำปี ภายใต้นโยบายความมั่นคงหรือยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ หรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาลภายใต้ นโยบายความมั่นคงหรือยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อจัดหาทรัพยากรกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการกิจเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางในการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย ทำให้ทราบว่าแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นแนวทางการจัดการภัยพิบัติที่เน้นการปฏิบัติการในเชิงรุก (Proactive Approach) สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของการจัดการสาธารณภัยของประเทศที่มีประสิทธิภาพ และ มาตรฐานตามหลักสากลยังขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ให้กระทรวงการคลังพิจารณาปรับปรุง/แก้ไขระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ และระเบียบ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๙ ที่กำหนดให้ ส่วนราชการที่จัดการสาธารณภัยมีวงเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน สำหรับภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับเงิน งบประมาณรายจ่าย โดยเพิ่มเติมหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการสาธารณภัยทางอากาศที่ถูกกำหนดไว้ ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทางอากาศ

1.2 จัดตั้งหน่วยงาน หรือมอบหมายให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ และจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทางอากาศ เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

กรมการบินพลเรือนหรือเป็นหน่วยงานทางอากาศหลักที่ดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทางอากาศ จะต้องจัดให้มีการฝึกซ้อมการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS) และการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาสาธารณภัย (HA/DR) ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและอาสาสมัครพลเรือนอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม รับมือกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถคาดการณ์ได้ อีกทั้งยังมีแนวโน้มเกิดขึ้นมากขึ้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ จึงขอเสนอให้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางในการเตรียมความพร้อม เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างหน่วยงานต่างๆในประเทศไทย เพื่อให้เกิดการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัยที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การคิดเชิงบูรณาการ พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย, ๒๕4๖.
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม. การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย พิมพ์ครั้งที่ ๑, กรุงเทพฯ
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๖.

เอกสารวิจัย

วิทยา วชิรกุล, พลตรี. “แนวทางการจัดการภัยพิบัติของกองทัพไทย เพื่อสนับสนุนการเป็นประชาคม
การเมืองและความมั่นคงอาเซียน”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกัน ราชอาณาจักรภาครัฐ เอกชน และการเมือง, ๒๕๕๗.

อนุสรณ์ แก้วกังวาล. “ยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสาธารณภัยโดยใช้ระบบ
บัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System : ICS)”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐ เอกชน และการเมือง,
๒๕๕๗.

จิรนนท์ พุทธา และ จำลอง โพธิ์บุญ. “การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในประเทศไทย”. เอกสารวิจัย, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 2560

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๒๔
ตอนที่ ๕๒ ก, ๗ กันยายน ๒๕๕๐, หน้า ๑ - ๒๓.

“ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
พ.ศ. ๒๕๕๖”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่๑๓๐ ตอนพิเศษ ๒๓ ง, ๑๘ กุมภาพันธ์
๒๕๕๖, หน้า ๑ - ๓.

“ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่๑๓๓ ตอนพิเศษ ๑๒๓ ง, ๒๗
พฤษภาคม ๒๕๕๙, หน้า ๑๐ - ๑๘.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “รายงานการศึกษาเบื้องต้น
การจัดการภัยพิบัติและการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัยกรณีศึกษาไทยและ
ต่างประเทศ”. ๒๕๕4.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, สำนักงาน. “คู่มือการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัย”. ๒๕๕๕.

ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. “ระบบบัญชาการ
เหตุการณ์ในฐานะเครื่องมือบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน”. เอกสารประกอบการบรรยาย
ICS.

กลาโหม, กระทรวง. “แนวทางการประสานงานระหว่างพลเรือนและทหารในการบรรเทา
สาธารณภัย”. ตุลาคม ๒๕๕๘.

สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ –๒๕๖๔”.
๒๕๕๘ ก.

สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔”.
๒๕๕๘ ข.

ป้องกันราชอาณาจักร, วิทยาลัย. “เอกสาร หมายเลข ๐๐๙ คู่มือเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ”.
ปี. ๒๕๖๐.

ภาษาต่างประเทศ

เอกสารวิจัย

John Ditch and Ellen Roberts. Integrated Approaches to Active Welfare and
Employment Policies. Ireland : European Foundation for the
Improvement of Living & Working Conditions, /2002.

ภาคผนวก

บทสัมภาษณ์

1.นักบิน (สบ5) กลุ่มงานการบิน กองบินตำรวจ (สัมภาษณ์. เม.ย.2563) ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัยที่พบเจอในการบริหารกลุ่มงานการบินของกองบินตำรวจ ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความพร้อมของกำลังพล อากาศยาน และอุปกรณ์ต่างๆ รองลงมาคือปัญหาเกี่ยวกับ ความรู้ความชำนาญ

2.นักบิน (สบ5) กลุ่มงานการบิน กองบินตำรวจ (สัมภาษณ์. เม.ย.2563) ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย โดยที่ความสำคัญเกี่ยวกับการทำงานระหว่างหน่วยงาน และความพร้อมของกำลังพล และเครื่องมือที่ใช้

3.ผู้กำกับการ ฝ่ายอำนวยการ กองบินตำรวจ (สัมภาษณ์. เม.ย.2563) ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัยว่า ควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมในทากรู้ๆ

4.สารวัตร งานวางแผน กองบินตำรวจ (สัมภาษณ์. มี.ค.2563) ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินการเตรียมความพร้อมที่พบเจอในการที่ต้องเป็นผู้จัดการอากาศยานและกำลังพลในการรับภารกิจในแต่ละครั้ง

5.ผู้บังคับหมู่ ฝ่ายอำนวยการ กองบินตำรวจ (สัมภาษณ์. เม.ย.2563) ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินการเตรียมความพร้อมที่พบเจอในการปฏิบัติหน้าที่

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลตำรวจตรีกำพล กุศลสถาพร
วัน เดือน ปี เกิด	9 กุมภาพันธ์ 2507
การศึกษา	โรงเรียนหอวัง โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ประวัติการทำงานโดยย่อ	นักบินเฮลิคอปเตอร์พระราชพาหนะและผู้อำนวยการเดินทางถวาย แด่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้บังคับการกองบินตำรวจ

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

เรื่อง แนวทางการเตรียมพร้อมกองบินตำรวจเพื่อสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัย
ผู้วิจัย พลตำรวจตรีกำพล กุศลสถาพร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 62
ตำแหน่ง ผู้บังคับการกองบินตำรวจ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในรอบหลายสิบปีที่ผ่านมา สาธารณภัยเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และเกิดเป็นประจำในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงทำให้มีความสามารถคาดการณ์ได้มากขึ้น ได้แก่ อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ในขณะเดียวกันมีสาธารณภัยรูปแบบใหม่และ/หรือมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิมเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ซึ่งทำให้คาดการณ์ได้ยาก มีความไม่แน่นอนสูง อาทิเช่น ภัยจากแผ่นดินไหว การกัดเซาะชายฝั่ง สึนามิ ดินโคลนถล่ม โรครະบาด นอกจากนี้ อุบัติเหตุทางถนนยังเป็นสาธารณภัยที่เกิดมากที่สุด ซึ่งการคาดการณ์ทำได้ยากเพราะเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ เว้นแต่ในบางช่วงระยะเวลา หากมีการใช้ถนนมาก เช่น เทศกาลต่าง ๆ ก็มีแนวโน้มจะเกิดอุบัติเหตุมากขึ้น

การบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทยเป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 ที่กำหนดให้มีการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับชาติจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงแผนแม่บทสาธารณภัย และแผนปฏิบัติการเผชิญเหตุต่างๆ ซึ่งเป็นการจัดการที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายระดับโลก ภายใต้บริบท การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management) ที่มีแนวคิดการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) และการฟื้นฟูให้มีสภาพดีกว่าเดิม (Built Back Better)

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 เพื่อให้ทุกหน่วยงานใช้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 เป็นแผนแม่บท (Master Plan) ในการจัดการสาธารณภัยของประเทศ โดยเป็นกรอบและทิศทางในการปฏิบัติการด้านสาธารณภัยให้แก่ประเทศไทย

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติสามารถตอบสนองต่อการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึง

จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติขึ้นเพื่อกำหนดให้มีแนวทางการปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จัดระบบจราจรในพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่ใกล้เคียง ควบคุมและบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางอาญา จัดชุดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ชุดกู้ภัย ชุดสุนัขค้นหา ชุดเก็บกู้ และทำลายวัตถุระเบิด ปฏิบัติหน้าที่ด้านการพิสูจน์สถานที่เกิดเหตุ การชันสูตรพลิกศพ การตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล การจัดการศพ การติดตามผู้สูญหายและการส่งกลับ สนับสนุนกำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ และยานพาหนะแก่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่

กองบินตำรวจเป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านการบินของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่สนับสนุนอากาศยานในการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการกิจ สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพื้นที่ทั้งนี้การปฏิบัติการบินจะต้องเป็นไปตามกฎหมายระเบียบและกฎการบินสากล ภารกิจกองบินตำรวจตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสำนักงานตำรวจแห่งชาติมอบหมายให้กองบินตำรวจเป็นหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติ ดังนี้ จัดอากาศยาน พร้อมเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการช่วยเหลือกู้ภัยตามความเหมาะสมให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย, นำชุดแพทย์ของโรงพยาบาลตำรวจพร้อมยาและเวชภัณฑ์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย, ลำเลียงสิ่งของพระราชทาน เครื่องอุปโภคบริโภคที่จัดซื้อหรือได้รับบริจาคจากแหล่งรวบรวมไปส่งลงในพื้นที่ประสบภัย, นำผู้บังคับบัญชาพร้อมคณะตรวจสถานการณ์สาธารณภัยเพื่อวางแผนช่วยเหลือผู้ประสบภัย, จัดทำแผนงาน โครงการ ด้านงบประมาณ ที่เกี่ยวข้องในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงาน เสนอต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อการเตรียมความพร้อมและในการดำรงขีดความสามารถของการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติให้กับหน่วยต่าง ๆ เมื่อได้รับการร้องขอ และสนับสนุนการปฏิบัติให้กับกองบัญชาการตำรวจนครบาล ในการปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานครหรือแผนปฏิบัติการเผชิญเหตุสาธารณภัยในระดับพื้นที่

จากแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ มีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมพร้อมในทรัพยากรด้านต่างๆ เช่น สรรพกำลัง ยานพาหนะ เครื่องมือ เป็นต้น ทรัพยากรด้านสรรพกำลัง ถือเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้จากแผนการบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ ดำเนินการไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น งานวิจัยนี้จัดทำการศึกษาการเตรียมพร้อมระดมสรรพกำลังของกองบินตำรวจ และเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพสรรพกำลังของกองบินตำรวจเพื่อสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยให้ดำเนินการไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมสรรพกำลังของกองบินตำรวจที่ผ่านมา
2. เพื่อนเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพสรรพกำลังของกองบินตำรวจ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ งานวิจัยนี้ ศึกษาวิจัยเฉพาะการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยในประเทศไทยเท่านั้น
2. ขอบเขตด้านประชากร ศึกษาเฉพาะสรรพกำลังของกองบินตำรวจ
3. ขอบเขตเนื้อหา ศึกษาเฉพาะการเตรียมความพร้อมสรรพกำลังของกองบินตำรวจในการสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองบินตำรวจเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยเป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆ และใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ จากการการสำรวจ สัมภาษณ์เชิงลึกและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีเจาะจง สรรพกำลังของกองบินตำรวจ
- 1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ประเภทเอกสารทางราชการได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ เอกสารทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ รายงาน และสื่อต่างๆที่มีความน่าเชื่อถือ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

3. การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลและผลการวิจัย แบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้

ผลการวิจัย

การเตรียมความพร้อมสรรพกำลังของกองบินตำรวจที่ผ่านมายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ ทำให้เกิดผลในทางลบอย่างมากต่อความมั่นคงของประเทศ ทั้งในด้านภัยพิบัติ คุณภาพชีวิตของผู้ประสบภัย ระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศ ซึ่งการจัดการและบรรเทาสาธารณภัยนั้น การเตรียมการและการป้องกันเป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการตั้งแต่ในภาวะปกติ โดยพบว่า มีปัญหาหลักอยู่ 3 ประเด็น คือ ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ปัญหาด้านความพร้อมของกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือ และปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความชำนาญ มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

พบว่า ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ทำให้เกิดอุปสรรคความบกพร่องด้านการบริหารจัดการในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน แม้ในกองบินตำรวจเอง หรือหน่วยงานอื่นๆ ต่างมีแผนบรรเทาสาธารณภัย ของตน และแต่ละหน่วยงานได้ปฏิบัติตามแผนของตนแล้วนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์จริง แต่ละหน่วยยังไม่สามารถนำแผนของตนมาใช้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัญหาด้านความพร้อมของกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือ

พบว่า ปัญหาด้านความพร้อมของกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือ นั้น ถือเป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจากทั้งกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติภารกิจนั้น ต่างเป็นตัวขับเคลื่อนในการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย หากขาดแคลนทรัพยากรทางด้านใดด้านหนึ่ง อาจก่อให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติภารกิจได้

3. ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความชำนาญ

พบว่า ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความชำนาญ เป็นปัญหาที่ควรและสามารถแก้ไขได้เป็นอันดับแรก เนื่องจากหากเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ความชำนาญแล้วนั้น จะไม่สามารถดำเนินการใดๆต่อไปได้

ควรมีวางแผนการทำงาน แบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จะต้องมีการให้ความรู้ความเข้าใจ โดยมีการให้ความรู้เชิงเนื้อหา ควบคู่กับการให้ความรู้เชิงประสบการณ์แก่บุคลากรทุกระดับรวมถึงอาสาสมัครกัญชงต่าง ๆ ด้วย และต้องจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามแผนอย่างต่อเนื่อง มีการฝึกการแก้ปัญหาที่บังคับการ (CPX) การฝึกภาคสนาม(FTX) ร่วมกับหน่วยงานต่างๆเป็นวงรอบ และให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณปกติของหน่วย โดยเสนอแผนงาน/โครงการไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ภายใต้นโยบายความมั่นคงหรือยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ หรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาลภายใต้ นโยบายความมั่นคงหรือยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อจัดหาทรัพยากรกำลังพล อากาศยาน และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการกิจเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางในการเตรียมความพร้อม กองบินตำรวจ เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย ทำให้ทราบว่าแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นแนวทางการจัดการภัยพิบัติที่เน้นการปฏิบัติการในเชิงรุก (Proactive Approach) สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของการจัดการสาธารณภัยของประเทศที่มีประสิทธิภาพ และ มาตรฐานตามหลักสากลยังขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ให้กระทรวงการคลังพิจารณาปรับปรุง/แก้ไขระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๙ ที่กำหนดให้ส่วนราชการที่จัดการสาธารณภัยมีวงเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินสำหรับภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับเงินงบประมาณรายจ่าย โดยเพิ่มเติมหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการสาธารณภัยทางอากาศที่ถูกกำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทางอากาศ

1.2 จัดตั้งหน่วยงาน หรือมอบหมายให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ และจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทางอากาศ เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

กรมการบินพลเรือนหรือเป็นหน่วยงานทางอากาศหลักที่ดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทางอากาศ จะต้องจัดให้มีการฝึกซ้อมการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS) และการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาสาธารณภัย(HA/DR) ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและอาสาสมัครพลเรือนอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถคาดการณ์ได้ อีกทั้งยังมีแนวโน้มเกิดขึ้นมากขึ้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ จึงขอเสนอให้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางในการเตรียมความพร้อม เพื่อสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย ระหว่างหน่วยงานต่างๆในประเทศไทย เพื่อให้เกิดการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัยที่มีประสิทธิภาพสูงสุดปัญหาในการสนับสนุนและบรรเทาสาธารณภัย กองบินตำรวจ ประกอบด้วย ปัญหาหลัก 2 ด้านด้วยกัน คือด้านการบริหารจัดการ และ ด้านความพร้อมของกำลังพลและอากาศยาน ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการให้ความรู้ความเข้าใจในแผนบรรเทาสาธารณภัย กองบินตำรวจแก่กำลังพล และควรจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามแผนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงควรจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ ระหว่างหน่วยงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ควรมีการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขั้นตอนการดำเนินการจัดการบรรเทาสาธารณภัยนั้น ให้เน้นการปฏิบัติการในเชิงรุก (Proactive Approach) ที่ให้ความสำคัญกับแนวคิดการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ(Disaster Risk Reduction : DRR) ควบคู่กับการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) และการฟื้นฟู (Recovery)